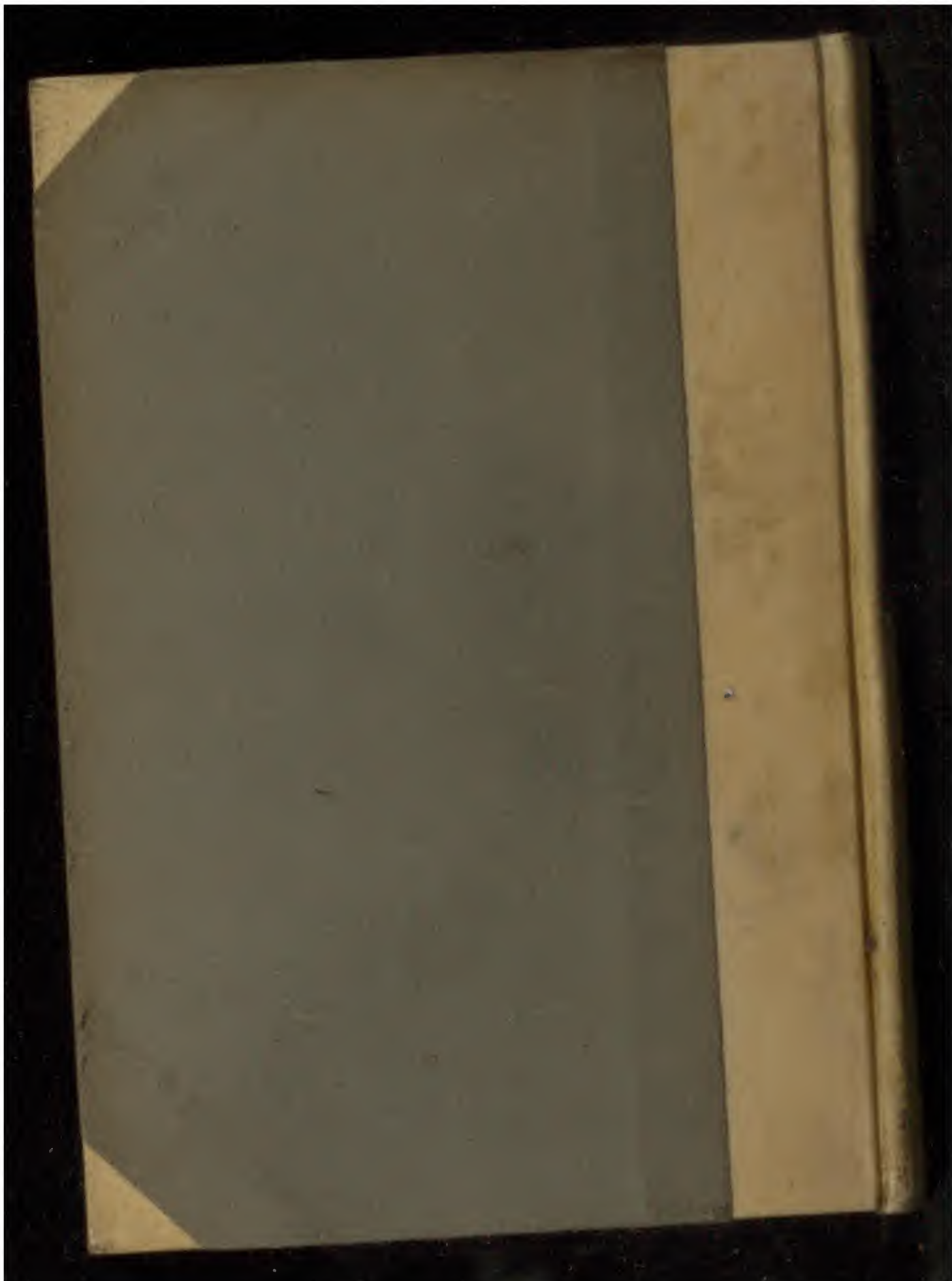

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
446/A

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
446/A

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
446/A

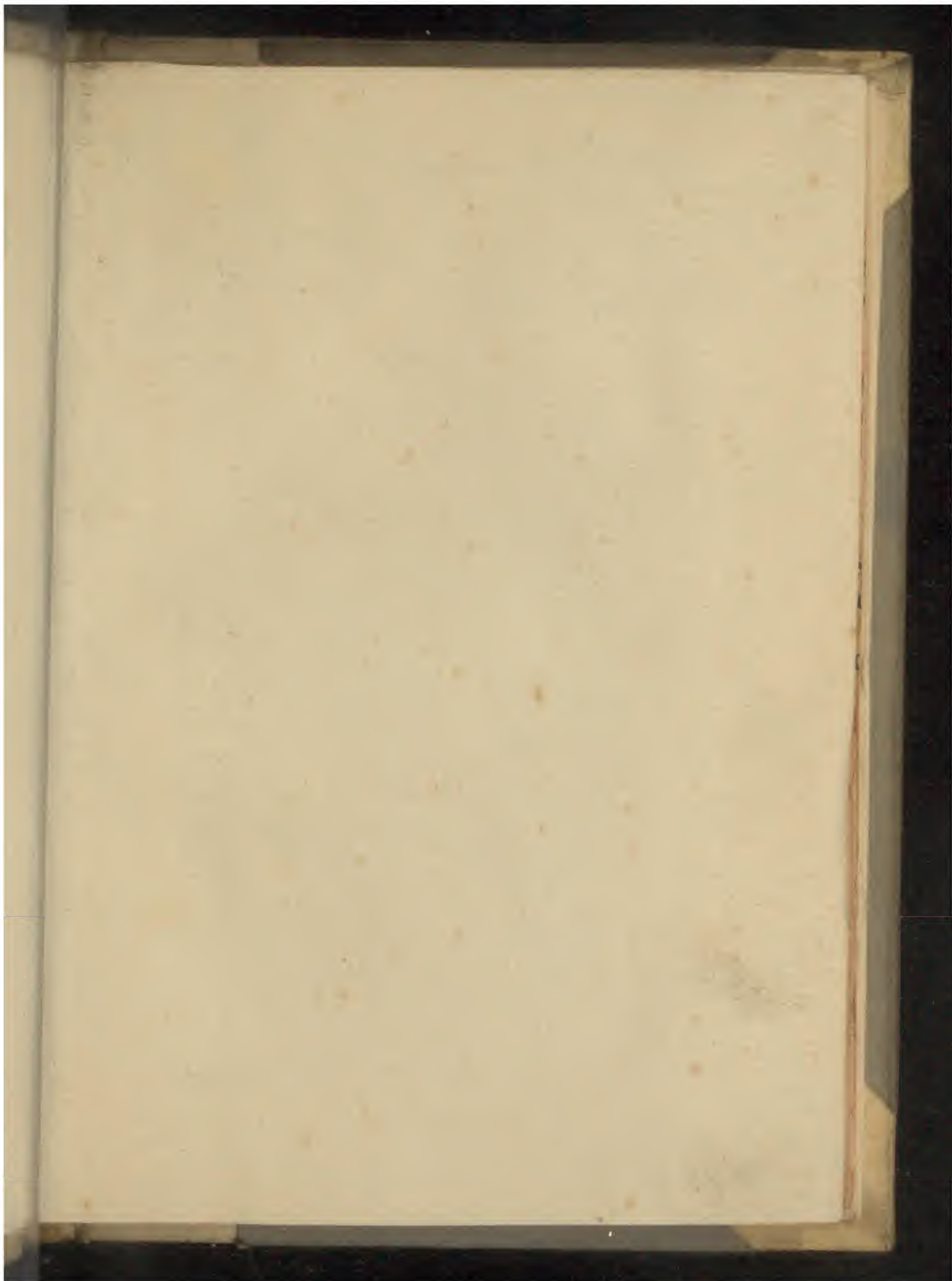

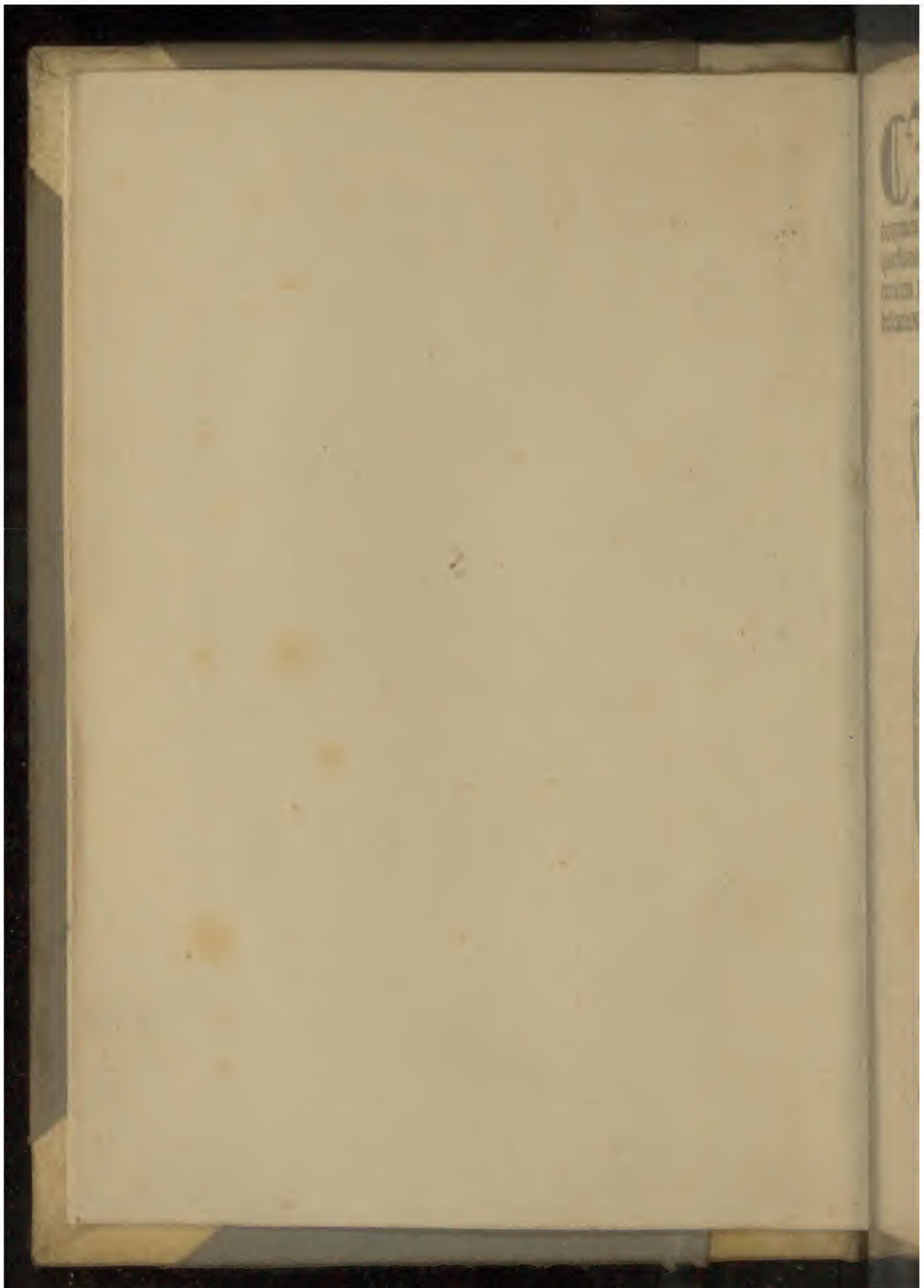
Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
446/A

446 / A A. xix. Ari

Inc M B 69 (tristatiles)

(7)

51014

¶ In hoc libro

continentur problemata Aristotelis / varias
questiones cognosci ad modum dignas: et ad na-
turalem philosophiam potissimum spectantes
discutientia,

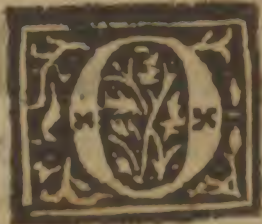
5.8.

Bartholomaeus

1530

Quare
oēs hoīes
amore sci-
entie capi-
untur.

Probleumata

Adnes hoīes naturaliter scire de-
siderāt: vt scribit Aristoteles p̄i-
ceps phōz p̄io metaphisice. Cuius
rō pōt reddi talis: qz oīe ens
naturaliter appetit suam perfe-
ctionem: et similiter cognatur se

assimilare primo enti diuino: ⁊ īmortali inquan-
tum potest: sed scientia est de perfectione intelle-
ctus: ergo omnes homines naturaliter scire des-
iderant. Rursus et alia ratio est nam quodcūqz
qz ens naturaliter appetit bonum vt se conser-
uare posset in rerum natura: sed oīs notitia sciēs-
tifica est de numero bonorum honorabiliū vt pa-
tet p̄mo de aīa: ergo naturaliter omnis homo
desiderat scire: et ex consequenti omnis scientia
in quantum intellectui humano est possibilis est
appetenda. Quamuis igitur quelibet scientia

Quas phi sit perscrutanda magis tamen illa que est in ho-
losophia bilior: est communior alijs scientijs. Sed phi-
plus ceteris losophica scientia cōfert maximas declaratio-
ris est per nes: vt patet decimo Ethicorum: ergo pre ceteris
quirenda. ris scientijs philosophia diligentius est inquiren-
da. Etiam propter alias causas: nam presens
scientia est similis scientie philosophice: quia ip-
sa clarificat animam: et ipsa facit delectari in
hoc seculo: vt dicit Aristoteles in libro de pmo
⁊ morte: quia que etiam in tantum clarificat ho-
minem vt ipsum primo enti diuino īmortali as-

Seneca te simili laborat teste Seneca ī epistola in talia
Timonius prorumpente verba. Hoc michi philosophica
de phia. promittit vt summi opere me deo parem reddat.

Aristotelis.

Liber igitur de animalibus corporibus: presertim de corpore humano ex pluribus artificialibus codicibus problemata colligetur

¶ Et est primum tale.

¶ Queritur quare inter omnia animalia homo multiplex
habet faciem versus celum: elevatam: rñr multipli rñ qre hñ
citer. Primo q̄ est ex voluntate ipsius creatoris. hñ facie i
Et quamvis illa responsio sit vera: non tamē vi celum.
detur valida in proposito: quia sic facile est oīa
soluere. Secundo respondetur q̄ omnis artifex
opus suum primum communiter facit deterius
& post hoc opus suum secundum facit meli⁹: & sic
deus creavit bruta animalia primo quib⁹ dedit
faciem deo pressam ad terrā inclinatā: & secūdo
creavit hoīes: vt ptz in Genesi: quibus dedit figura
ram honestam & ad celum elevatam. Sed illa re
sponsio non videtur itez valere ad pposituz ex
quo est theologicālis et in primo derogat boni
tati dei q̄ sua opera q̄tum est ex sua natura sem
per facit bona. Tercio respōdetur q̄ iter omnia
animalia solus homo est ordinatus ad regnum celo
rum: & ideo habet figuram elevatā ad celū: qz cō
tempti terrenis contemplari debent celestia in
diuinis. Quarto rñr q̄ anima rñalis est filia in
telligentie & finaliter in deū ordinata: vt patet
per Averroīm primo de anima: ergo habet figu
ram elevatam sursum. Quinto respōdet q̄ homo
existit microcosmus: id est minor mundus sicut
vult Aristo. octavo phisicorū: ideo oībus anima
libus hñ p̄cipere & sibi obediunt. Sexto respo
ndetur & vltimo, q̄ naturaliter cuilibet rei et ope

Probleumata

ri talis figura est deputanda. q̄ suo motui fiet
apta vt celo cōpetit rotōditas: igni autem com-
petit figura pyramidalis que suo motui summe
est apta & rei bipedali vt est homo figura diame-
tralis et figura pyramidalis est aptissima & in-
ter om̄ia aīalia solus homo capite est eleuatus.

Quare ca-
put aīaliū
est pilosū.

¶ Quare caput est pilosum. Respō. secundum
Cōstantinum q̄ pili sunt ornamenta capitis et
cerebri et cerebrum per gñationes pilorū euas-
cuatur a grossis vaporibus a supremo vsq; ad
partes inferiores qui exeūt per poros carnis in-
terioris et exsiccantur et in pilos conuertuntur
patet quia in toto homine nichil siccus pilis
est quia sicciores sunt ossibus vt patet per Al-
bertum magnūq; aliqua animalia nutriuntur
ex ossibus vt canes sed nullum animal pōt dige-
rere plumas vel pilos quia indigesti eijciuntur
et omnino sicci sunt et inepti ad nutrimentum
Secūdo Rñr q̄ cerebrum quatuor modis purga-
tur p̄rio ab aquaticis humorib⁹ superfluis per
oculos a melencolia p̄ aures a colera p̄ nasum:
flegmate per pilos et illa intentio medicorum.

¶ Quare hoīes hñt longiores crines in capite:
q̄ cetera aīalia. Rñr secundum. Aristote. iij. de
generatione aīaliū. q̄ hō inter omnia aīa-
lia habet cerebrum humidissimum a quo egres-
ditur sudor: qui in crines lōgos capitis conuer-
titur. Secūdo. Rñr q̄ humores in homine sunt
pingues nō cito exsiccabiles ergo pili in eo pro-
lōgatur. In alijs autem animalibus humores
sunt faciliter exsiccabiles & cessat in eis prolon-

Aristotelis.

gatio pilorum. Queritur ad idem quare in alijs
animalibus pili solū infringunt cuti sed in homine
profundi⁹ radican^t i cute? Rñdē q^d iō q^d plus in
hoīe habēt de nutrimento: g^o etiam magis ad inte
riora plōgan^t. Et hec ē est ratio quare pili in
alijs animalibus varian^t ad variationem cutis
et non in hominibus nisi aliquando in cicatrice.

¶ Queritur quare mulieres habent longiores
crines q^m viri? Rñdē q^d mulieres sunt humidio
res q^m viri et magis flegmaticę: ergo in eis plus
est de materia pilorū: et per consequens sequitur
lōgītudo pilorū. Et cum hoc talis materia cere
bri magis auge^t a membris interioribus et ma
xime tempore menstrui: quia tunc materia a
scendit et augmentatur humor pilorum vt dicit
Albertus. Si pilus mulieris menstruose ponat^{ur}
sub fumo/ ex illo generatur serpens veneno
sus. Secundo respondetur/ quia mulieres non
sunt barbate. et sic materia barbate transit in
materiam pilorum. et c.

¶ Querit^{ur} quare aliq^u hoīes habent crines mol
les et aliqui duros? Rñdē s^{ecundum} Arist. q^d cutis et pi
lus sunt termini analogi: mō q^uā cutis est dura/ et pilorum
q^uā spissa/ q^uā subtilis/ et q^uā grossa: ergo pilus
qui egredit^{ur} per poros superficiales grosse cutis
fit grossus: et qui per poros subtilis/ fit subtilis.
Etiam q^uā pori sunt aperti/ tunc exit multus hu
mor ergo pili duri generāt^{ur}. Et vbi pori sunt an
gusti/ ibi molles et subtiles crines generāt^{ur}. Et
hoc Aristot. in hoībus declarat. Illius signum
habemus primo/ q^uā mulieres habent molliores

Problemata

Mollicies
crinium ti-
miditatē/
duricies
audaciaz
designat.

Que ē cā
crispitudi-
nis piloz.

crines q̄ viri q̄ contingit ex eo q̄ in eis pori sūt
clausi ppter frigiditatē. Scdo q̄ colerici prout
frequēt habēt duriores et grossiores pilos alijs
pp̄ caliditatē ip̄oz et in eis pori valde sunt aper-
ti: q̄ etiā barbescūt pre alijs: q̄ phūs in phisio-
mia: q̄ aīalia duos pilos habētia sunt audacio-
ra: q̄ tales pili ordinati sunt p calozē et p colerā
et colera semp facit pugnare. Etiam Aristo. po-
nit exemplū de vīso et apro. Ex opposito aīalia
molles crines hntia sūt timida: q̄ frigida. vt le-
pus et ceruus. Itē Aristo. dicit aliā rationē mol-
liciei et duricieī pilozū: q̄ in regiōe calida gros-
siores pili gñant/ vt hnt ethiopes. p oppositū est
de regione frigida: vt versus septentrionem.

Querit̄ quare qdā hoīes habēt crispocrines
et qdā planos: Rñdēt q̄ causa crispitudinis est
superabundātia caloris: vt si in homine est mul-
tus calor/ tunc generantur pili crispī: quia tunc
mouetur sursum: et huius signum est quando ali-
quis intrat balneum sed habet crines planissi-
mos: postea tamen acquirit aliquos crines cri-
spes: ergo balneatores prout frequenter habent
crispocrines. Similiter ethiopes et colerici.
Sed causa planicieī est multa humiditas fumi
dyametraliter tendens deorsum. Et huius si-
gnum est: quia mulieres prout frequenter ha-
bent planos capilos: quia sunt multe humida-
tis: et pauca caliditatis.

Querit̄ quare mulieres pubescūt circa aluū
et nō alibi: s̄ viri in pectore pubescūt: Rñdēt me-
dicinaliter: q̄ in viris et mulieribus est fluentia

Aristotelis.

humiditatis ibidem et magis in mulieribus: quia in viris omnes vesice in illo loco in quo tenetur urina ex qua generantur pili in pectore et circa umbilicum: Sed de mulieribus sic dicitur quod humiditas vesice et matricis ibi coniungitur. ergo multus fumus ibi resolvitur: qui est materia pilorum: quia eodem modo fit sub humeris et in alijs locis hirsutis.

Queritur quare mulieres non barbescunt? Respondetur quia in eis est defectus caliditatis: ut etiam in alijs quibus viris effeminatis qui sunt imberbes propter eandem causam: quia habent complexionem muliebrem.

Queritur quare suspensis crescunt crines? Respondetur quia corpora eorum sunt exposita soli qui calore suo totum humidum resolvit in summum ex quo generantur et augmentantur crines.

Queritur quare pili barbe sunt grossiores alijs: et quanto plus abraduntur tanto plus indurescunt? Respondetur per unam regulam medicinale

Cur pili quanto plus de aliquo liquore humor separantur tanto plus ad tale locum humor contrahitur. ergo quanto abraduntur plus pili abraduntur: tanto magis ibi confluit humor et ex eis crines generantur et ibidem indurescunt.

Queritur quare mulieres sunt valde plane et formose respectu virorum? Respondetur secundum Aristotelem primo de generatione animalium: quia in mulieribus tota humiditas et superfluitas (que est materia pilorum corporis) expellitur cum materia menstruali que manet in viris evaporabiliter transiens in pilos: et huius signum: quia mulieres raro habent fluxum ex naribus vel apostemata / ut ulcera: quia talis materia ejicitur cum menstruo. Item aliud signum: quia

Probleumata

Quare ē te. s. post. xl. vel. l. annos cum cessant menstrua.
ratio canici Querit̃ quare inter oīa aīalia (vt dicit Ari.
ciei in hoī⁹ ix. d. aīalib⁹) soli hoīes canescūt vt vult **Isorth.**
niue. et Arist. j. de gñatione: Rñr fm phm q canicies
causat̃ in hoībus/qz inter oīa aīalia habet calis
dissimum cor/ideo natura sagax ne p calore cor
dis hō suffocaret̃ cor calidissimū supposuit frigi
dissimo cerebro/z caliditas cordis temperatur
frigidity cerebri:z econuerso/sic q tempera
mentum adderetur vtrobiq. Hoc etiā patet ex
tali signo:qz iter oīa aīalia hō habet turpissimū
odoratū. scdo de anima. Etiam homo quasi me
dium vite sue consumit dormiēdo:z hoc contin
git ex superabundantia cerebri frigidi z humi
di:z sic indiget calore naturali illud humidum
digerēte z cōsumente. Et illū calorem sufficien
ter habet in iuuetute:ideo nō efficit̃ can⁹. Tēpo
re vero senectutis deficit in calore naturali. Et
sic vapores ascendentes a stomacho manent in
digesti propter defectum caloris naturalis:z sic
cōsequēter putrescūt:z illā putrefactionē humo
rū sequit̃ albedo q d: canicies. Ex illo pz q cani
cies nihl aliud est q̃ albedo criniū ex putrefa
ctiōe humorū circa radices pilloz ex defectu ca
loris naturalis tēpore senectutis causata. Etiā
canicies causat̃ ex malitia pplexionis aliquādo
z illa bñ cōtingit in iuuetute. Aliqn ē ex humi
do indigesto. Aliqn ex nimio timore vel cura:vt
ptz de mercatorib⁹ nauigātibus/z raptoribus.
vn̄ p⁹. Cura facit canos/q̃uis hō nō hz annos.

Diffinitio
canicie.

Aristotelis.

Queritur quare crines ruffi citius albescunt
q̃ alij? Respondetur s̃m Aristotelem/quia ru-
bedo est infirmitas pilloz. Nam generatur ex
materia infirma & debili. s. ex materia mēstrua-
li: ideo citius canescunt q̃ crines nigri.

Queritur quare lupi griseſcunt. Pro quo no-
ta differētiā inter caniciē & grificiē/q̃ canicies
causatur ex defectu caloris naturalis: grificies
ex voracitate & comestione/vt patet p̃ Arist. vij.
de aīalibus. Cū lupus est aīal multum vorax q̃
multū comedit & gulose sine masticatiōe & semel
in tantum q̃ continuatur per triduum. Et tunc
ille cibus causat vapores grossos in corpore ip-
sius lupi. Item grificies & canicies secundo dif-
ferunt: quia grificies fit per totum corpus. Ca-
nicies vero solummodo fit in capite.

Querit̃ quare equi griseſcūt? R̃ndet̃ s̃m Ari. in
lib. de aīalibus. q̃ eoz corpora plurimū sunt in
sole. Et s̃m eundē. iij. metheozoz. Calor etiā
quādoq̃ accidentaliter facit putrefacere: ergo
ex tali calore materia pilloz putrescit: et per-
consequens etiam valde cito caluantur.

Queritur quare homines caluescunt & arbo-
res in hyeme defoliātur? R̃ndet̃ s̃m Ari. vbi su-
pra de animalibus q̃ eadem de causa hoīes cal-
uescūt & arbores defoliantur: quia defectus hu-
miditatis in vtroq̃ est causa defectus tam pi-
loz q̃ folloz: & hoc pulchre declaratur: q̃ p̃
actum venereum homo caluescit: q̃ luxuria est
emissio naturalis humiditatis et caliditatis:

Lup⁹ aīa
vorax.

Uñ calu-
cies pue-
nit in ho-
mine.

Probleumata

Et sic per luxuriā humidum consumitur quod est nutrimentum pilorum. ergo sequitur caluities.

Et hoc declaratur euidenter in eunuchis et mulieribus quod non caluescunt: quia tale humidum ab eis non separatur. Unde eunuchi habent complexionem femine. Sed quoniam queris quare eunuchi non caluescunt nec habent podagrā. id est infirmitatem pedum: ut dicit Hippocrates sexta particula amphorismorum? Respondet Simplicius in Galienū in commento ibidem quod causa caluities est siccitas in eunuchis: quia carent testiculis: qui suppleant calorem per omnia membra et calor ipse poros quibus aperti cadunt pili.

Queris quare mulieres non caluescunt? Respondet quia frigide et humide sunt: et hoc utique operatur per manentiam pilorum. Nam humiditas dat nutrimentum pilis: et frigiditas constringit.

Queris quare calui sunt fallaces ut dicit metrum. Si non vis calui fugias consortia calui. Respondet quia caluitas attestatur supra complexionem colericā: que est calida et sicca: et colerici naturaliter sunt fallaces iuxta illud versum. Virsutus fallax irascens prodigus audax. ergo sequitur a primo ad ultimum caluos esse fallaces.

Queris quare ceci naturaliter non caluescunt? Respondet Simplicius in Aristote. quia oculus habet multum humiditatis: et talis humiditas transire deberet per substantiam oculorum transit in nutrimentum sufficiens pilorum. ergo raro caluescunt.

Queritur quare omnibus timentibus contingit crinium erectio? Respondet quia tempore timoris calor vadit ad interiora ab exterioribus.

Que causa est erectionis crinium

Aristotelis.

membris volēs subuenire cordi: et sic pori in quibz nŕum i
bus pili figuntur clauduntur ad quam clausio- mentib
nem sequitur erectio pilorum: et hoc maxime pa
tet in animalibus brutis / scilicet in porcis / in
apris et paonibus.

¶ De Capite.

¶ Querit̃ quare caput hoĩs est rotūdū? Rñdef
quia hec figura est aptissima ad capiendum in
se aliquid: vt patet per Aristotelem secundo ces
li. cum ipsum caput capit in se quinqz sensus: vt
etiam declaratur in sphaera materiali.

¶ Querit̃ quare caput sit durū? Rñdef p Ari.
qz cōtinet in se humidissimā partē animalis: vt
cerebrum per ipsum tanqz per clipeum tueatur.

¶ Queritur quare caput non est directe rotun
dum: sed oblongum? Rēspōdetur vt in ipso tres
cellule aptius possint distinguī / scilicet fantasia
in fronte: legistica siue rationalis in media: et me
moriam in posteriori cellula.

¶ Queritur quare homo imaginando erigit ca
put sursum siue versus celum? Rēspōdetur quia Cur im
imaginatio est in anteriori parte capitis siue ce ginatio
rebrī: ideo erigit sursum vt cellule imaginatio- caput ei
nis aperiantur: et vt spiritus animalis concurrē gunt.
do facere possit imaginationem.

¶ Querit̃ quare hō cogitās et recogitās de pre
teritis caput suū inclinat ad terrā? Rñdef qz rō
est qz cellula posterior est memoratiua: ergo il
la erigitur versus celum cum caput inclinā ad
terram: et sic aperitur illa cellula / vt spiritus ani
males perficientes in memoriam intrent.

Problemata

Querit̃ quare caput non est ita carnosum sic
alia membra: R̃spōdetur s̃m Aristo. in lib. de
aialibus: q̃ caput nimiū aggrauaret: ⁊ moueri
non posset: ergo est sine carne. Etiam caput car
nosum desinit complexionem malam.

proue **Q**ueritur quare caput sepe patitur dolores?
dolo: R̃ndet̃ s̃m Constantinum in libro de stomacho.
capit̃ q̃ quandoq̃ patit̃ dolores ex ascentione malor̃
vaporum prouenientes q̃ de stomacho ad caput
extollunt ⁊ ipsum cerebrū perturbant ⁊ sic cau
sat̃ dolor. Etiã dolor capitis maxime puenit a
stomacho propter nimiā repletionem ipsius sto
machi: quia s̃m Galienū duo magni nerui tran
seunt de cerebro ad orificium stomachi: ⁊ sic ista
membra semper patiunt̃. Etiam dolor capitis
quandoq̃ prouenit propter vinum forte vel aliū
potum fortem vel propter cibaria fumosa ⁊ acu
ta. sicut aleum ⁊ cepe. Etiam quandoq̃ contin
git ex flegmate in stomacho cōtento: de quo pos
sunt venire febres quotidiane.

Queritur quare mulieres sepius habent do
lorem capitis q̃ viri: R̃spōdetur s̃m Alber.
quia mulier patiuntur menstrua ⁊ non viri: ⁊ sic
fumus immūdiſſimus ⁊ venenosissimus resoluit̃
q̃ sursum petens exitū ipsum caput dolere facit.

Querit̃ quare cerebrū sit albū? R̃ndet̃ dupli
citer primo: q̃ frigidum est: et frigiditas est ma
ter albedinis vt patz p̃ philosophū. Secdo r̃ndet̃
q̃ ideo vt posset in se recipere similitudinem om
niū color̃: modo color albus est maxime simplex

Querit̃ quare omnes sensus sunt in capite:

Aristotelis.

Respondetur secundum Albertum quia ibi est cerebrum in quo omnes sensus dependent et diriguntur. Et per consequens omnes spiritus sentire facit. Et ab ipso omnia membra reguntur.

¶ Queritur quare cerebro leso vel corde hominis non potest euadere mortem. Respondetur cerebrum quia cor et cerebrum sunt duo membra vitalia cordis et principalia in animalibus. Ergo ipsis lesis fertur nullum remedium est quo curari poterit.

¶ Queritur quare cerebrum est humidum. Respondetur quod ideo ut eo facilius recipiat impressionem quia humidum facilius est receptivum impressionum, ut patet de cera que facile recipit in se figuram sigilli.

¶ Queritur quare cerebrum est frigidum. respondetur dupliciter. Primo ut ex sua frigidity clarificet et subtiliet intellectum hominis. Secundo ut eius frigidity temperetur calor cordis. Et hoc est de intentione. Aristotelis in libro de animalibus.

¶ Queritur quare habemus unum nasum et duos oculos. Respondetur ad ideo quia visus est magis necessarius homini quam olfactus. Et ergo provenit. Ex benignitate nature. Scilicet ut si in uno oculo offensio fiat siue destructio quod tunc aliter maneat et sic certe vidimus quod spiritus visualis ad unum oculum dirigatur ut patet in dispendio communi.

¶ Queritur quare pueri in iuventute habent maiores oculos et in etate gracilian. respondetur risu istud secundum Aristotelem secundo de generatione quod maiores

Problemata

Et oculi qd hoc est propter maximā cerebri humiditatē: et p
de sūt pter hāc causam pueri sunt multū somnolenti.

liozes. ¶ Queris quare oculi nigri de die bñ vident/de
nocte vero male? Rñr fm Arist. qd ppter indigē
tiam ignis et ppter luminis et humoris in oculis
cōgregationē q illuminat humorem glaciale.

¶ Queris quare oculi glauci de die male vidēt
de nocte vero bene? Rñdē p Arist. qd glaucos
do p se est lucida: et spiritus visibiles de die debili
tantur et in nocte confortantur.

hoib? ¶ Queris quare hoies habent oculos diuersos?
idit o- Rñr p Arist. qd hoc est ppter diuersitatē humo-
loz di- rū. Un oculi hñt quatuor tunicas et tres humo-
ritas. Prima dicit cōsolidatiua: q est exterior for-
tis et pinguis. Secunda dicit cornea ad similitu-
dinē cornu: et illa est pspicua. Tertia dicit vnea
ad similitudinem vne magne. Quarta dicit tela
araneae. Sed fm alios oculos cōstat ex septē tu-
nicis et tribus humoribus. Primus humor dicit-
tur albugineus ad similitudinem albuginis in
ouo. Secundus est glacialis. i. glacie similis. Ter-
tius est vitreus/id est admodum vitri clarus et il-
la diuersitas humorū facit diuersitatē oculorū.

ur iacu- ¶ Queris quare homines lusi et monoculi sunt
tes vnuz boni sagittarij. Et quare boni sagittarij cōter
audant claudunt vnum oculum. Et quare speculantes
ulum, astra vident vno oculo p cannos. Ad hoc dicēdū
est qd hec materia habet in pspetina: et ratio est
fm qd pater in libro de causis/quia omnis p- vñ
ta fortior est seipfa dispersa: q tota p- tus visua
dispersa in duobus/vno oculo clauso cōgregat ad

Aristoteles.

aliis: et sic visus ipso fornicat: et per istos certius videt uno oculo clauso quam ambobus apertis.

¶ Queritur quare fortiter bibentes et ridentes lachrymantur? Rñr qd dum bibunt aer inspiratus non erit per vocalem arteriam: et sic cum impetu ad oculos dirigitur per poros exeundo: et sic humores oculorum expellit: et isti humores sic expulsi adducunt lachrymas.

¶ Queritur quare multum flentes parum mingunt? Rñr per Aristotelem: quia humidum radicale lachryme et vrine sunt vnius et eiusdem nature: ergo vbi fletus multiplicatur ibi vrina diminuitur. Et qd sunt eiusdem nature et materię patet in sapore qui ambo falsa sunt.

¶ Queritur quare aliqui habentes claros oculos nichil vident? Rñr qd hoc est propter opilationem et destructionem neruorum visuorum: nam ipsis destructis virtus visus ad oculum a cerebro deferri non potest vt patet per philosophum in de sensu et sensato.

¶ Queritur quare oculus sit clarus et politus ad instar speculi? Respondetur: quia res visibiles reuerberantur melius super rem tersam et politam: ergo oculus est politus ex hoc visus confortetur. Secundo respondetur: quia oculus est maxime humidus inter omnes partes corporis: et a quaticę nature. modo sicut aqua est clara et bene polita ita et oculus.

¶ Querit quare hoies habentes profundos oculos acute et longinque vident et sicut alia animalia? Rñr sicut Aristoteles scdo de generatione animalium: quia

Qua Po
li sunt c
rie poli

Est hoc
q p fund
sunt oculi
acute vi
dent.

Probleumata

virtus visiva in eis nō dispergitur: sed procedit
diametraliter ad rē visam. Et hoc declarat in
simili q: qñ aliq̃s stat p̃funda ī fouea aut in fon
te p̃fundo stellas celi et firmamētī in clara die
speculat̃, vt d̃t. Aristot. ī tractatu de forma spea
culi: q: tūc virtus visiva ⁊ radij nō disperguntur.

Queritur quare homines habētes altos ocs
los et non p̃ofundos indeterminate vidēt ⁊ ma
le: Respōdetur per Aristotelem: quia radij qui
transeunt visum ergo visum debilitant.

Querit̃ quare multa animalia nascunt̃ ceca
sicut catuli leonum ⁊ canū. Respōdet̃ quia talia
animalia nō sunt adhuc p̃fecte maturitatis: ⁊ in
eis non operatur fluxus nutrimenti. Et hoc de
claratur in simili de harundinibus: vt si illis in
nido auferantur oculi alij crescunt: et de hoc pa
tet in multis alijs animalibus que etiam immat
ture gñant̃ quasi mortua: vt catuli visi. Et ista
rō est magis perspectiua q̃ naturalis materia.

Querit̃ quare oculi mulieris menstruose in
ciunt speculum nouum: vt dicit Aristot. in lib. de
somno ⁊ vigilia. Et cōsimile p̃bleuma est istud.

Quare basiliscus interficit homines visu. Ad
primū r̃spondet̃ per talē modū: q: qñ mēstrua fluūt
de muliere tūc aer venenosissimus resoluit̃ ab eo
q̃ ascendit caput mulieris: ⁊ ipsa multū dolens
cooperit ipsum cū multis velis ⁊ pepijs: ⁊ quia
oculi sunt porosi: ergo petit ibi exitus. Et sic in
ficit oculos qui pleni sunt sanguine et apparent
in eis oculi guttosi ⁊ lachrymosi propter malum
vaporem in eis existentem et illi euaporantur:

Aristotelis.

et multiplicantur usque ad obiectum speculi: et quia tale speculum est multum solidum mundum politum et igitur faciliter immundum accipit. Ad secundum rationem. Quomodo basiliscus est animal multum venenosum et per oculos illis vapores venenosi exeunt et multiplicantur usque ipsum inter ad rem visam et usque ad oculum hominis quod vapores venenosi seu humores intrantes corpora inficiunt: et tandem homo interficitur. Et hec est ratio quare basiliscus inspiciens clipeum cum bitumine perfecte factum aut aliam rem firmam et politam interficit seipsum: quia ab ista re polita et solida isti humores reflectuntur et percutiuntur usque ad basiliscum: ex qua percutio interficitur. Et similiter est dicendum de muliere menstrua. Correlarium est quod quedam vetule quando tempore menstrui inspiciunt specula alias res solidas et firmas seipsas ledunt et offendunt. Quare scintillatio oculorum in catibus et lupis non appareat in luce sed in tenebris: Ratio quod in luce maius lumen offuscat et extinguit minus lumen: sic quod tunc extraneus color apparet scintillare quousque habet aliquam materiam lucis per quam tempore tenebrositatis apparet splendor ex quo est corpus politum: et sic illa materia lucis quodammodo offuscat in die ita quod non apparet splendida. sed magis colorata propter lucis offuscationem: unde quanto magis sunt tenebre tanto talis natura lucis que est in obiecto visibili plus forrificatur: quia tanto minus impeditur per maius lumen extrinsecum quo posset offuscar. Quare homo se videns in speculo mox obliuiscitur suam dispositionem: et non scit qualiter est dispositus: Respondetur in libro de forma speculi quod idolum

Probleumata

Viridis
color con
fortat vi
sum.

visus p speculū debiliter reflexere representat se
potentie visive: et ex quo debilit se representat tūc
debilit apprehenditur / et p hñs nō diu retinetur.

¶ Quare visus recreat p viridē colorē vt patz
pversum istū? Fons speculū gramē oculus dat
aleuiamē. Rñdet q viridis color mediocriter
mouet organū visus: et ideo cōfortat visū: hoc au
tē nō facit color albus vel niger / qz isti fortiter
mouēt et mutāt organū visus: ideo plus faciūt
violētiā. Cuius rō est quia magis tēdūt ad ex
cellētiā seu violētiā / s; quāto sēibile est magis
excellēs / tāto magis destruit et debilitat sēsum
vt pz per Arist. in scdo de aīa / qui dicit q sēsi
bile excellens corrumpit sensum.

¶ De naso.
¶ Queritur quare nasus excedat vltra alias
partes capitis: respōdet dupliciter. Primo qz
nas⁹ est quasi cloaca cerebri p quā flegma cere
bri expurgat: ergo excedit alia mēbra ne imūdi
cia maculent. Aliter rñr km Cōstātīnū qz nas⁹
ē maxime decor faciei eminens seu splēdens cū
naturaliter odorat et faciem decorat vt testat
Boetius in disciplina scolarium.

¶ Quare hō inter cetera aīalia hz malū et tur
pissimū olfactū seu odoratū: vt ptz scdo de aīa
respondeť p pmetatorē ibidē q hō inter cetera
aīalia quo ad sui q̄titatē hz cerebrū maxie hu
midū et frigidissimū / et g ex tali excellenti humi
do et frigido cerebro idispōit / et p hñs olfactus
organo idispōito ipedit sēfatio. vt pz p Ari. et
temistiū. lib. de aīa g quidā hoīes oīno nō odo
rant et hoc est signū male sensationis. et c.

Aristotelis.

¶ Quare vultures vt vult pmetatoz. ij. de aia optime odorāt: Rñr q hñt cerebrũ valde siccũ: z g aer deferens odorẽ nõ ipediť ab humiditate cerebri sz subito tangit suum organũ: z g z illa aialia plio facto in grecia venerũt a quingentis miliaribus ad cadauera mortuorum.

¶ Quare natura fecit nares: Rñr pp triplicẽ vtilitatẽ. p̃mo: qz clauso ore inspiram⁹ p nares in refrigeriũ cordis. Scda vtilitas est: qz aer pcedens ex ore fetet / qz fumi stomachi sunt ei adiũcti: sz aer respiras ad nares min⁹ fetet. Tertia ē qz flegma pcedens de cerebro p nares purgat.

¶ Quare hoies sternutāt: Rñr. vt virt⁹ expulsiua z visua p hoc purgeť / z cerebrũ a sua supfluitate purgeť: qz sicut pulmo purgeť p tussim / sic sťt⁹ visua z cerebrũ p sternutationẽ. Etiã q sternutat frẽqñter dñ hñe forte cerebrũ g medici sternutoriũ dāt vt purgeť cerebrũ: z q dolent nõ potentes sternutare cito moriuntur: quia signuz est q cerebrum est totum impletum malis humoribus: qui non possunt expurgari.

¶ Quare appoplici. i. in qb⁹ sanguis cito effũditur nõ possũt sternutare: Rñr q meat⁹ seu vñtrici cerebri sũt eis opilati z obdurati z si possent sternutare forte appoplexia solueretur.

¶ Quare calor solis puocat sternutationem et nõ calor ignis: Rñr q calor solis tm̃ resoluit et nõ psumit: g vapor resolut⁹ expellit⁹ p sternutationem quã puocat.

¶ De auribus.

Querit̃ qre oẽ aial mouet aures pter hoies: Rñr spodeť p Ari. q qdam mascul⁹ est circa mandi-

Cur solis calor puocat sternutationem

Problemata

Quar ho bulā i hoie q phibet motū aurib⁹ z g eo extēso
minib⁹ au hoies mouēt aures vt visum est i plurib⁹ hoib⁹:
res sūt im s³ oīa aīalia illis carēt: g aures quoz mouent.
mobiles.

Quare ex erectiōe auricularū asini pluuiā
pnoſticaf? Rēspōdet. qz asin⁹ est aīal valde me
lācolicū z ex melācolia ē sentiēs pluuiā futurā:
mō tpe pluuioso aures oīz aīaliū erigunt: ergo
asinus sentiens pluuiā futuram aures erigit.

Cur autē
busz pīscī
b⁹ nō sunt
aures.

Quare auicule nō hnt aures? Rndet p Ari.
q idē est: qz natura dat vnicuiqz qd sibi cōgruū
est: sed si dedisset auib⁹ aures ipedirent eas i vo
latu. Sīr pīsces carēt aurib⁹ ppter natationē z
solū habēt puas foueas et poros per quos audi
unt vt declarat Aristo. de boue marino.

Quare vespertiliones aures habēt / cū tñ vi
dent eē aues? Rndet q partim habēt naturam
auicularū in volādo: rōne cui⁹ hnt allas. z par
tim hnt naturā quadrupedū / q sūt pilose: qz mu
res sūt: iō natura sagax disposuit eis auriculas

Joannes
de sacro
bosco.

Quare hō inter cetera aīalia hz aures rotū
das? rnr. qz figura toti⁹ z figura priū i toto ppor
tionant. z maxie in hōgencis. qz sicut vna gutta
aque rotūda est: ita z tota aqua: vt pbat Joana
nes de sacrobosco i sphaera māli: s³ qz caput hoīs
est maxie rotūdū / g z aures declināt se ad quan
dā formā siue figurā: s³ capita alioz aīaliū val
de sunt oblōga / g z aures exinde prolongantur.

Quare natura formauit aures ipsi aīalib⁹?
Rnr q fecit ppter duo. p¹io vt aīalia p aures
audirēt: z vt res audibiles pringerēt ad pellicu
lā auris. Scdo qz p aures caput purgat a cole

Aristotelis.

rica supfluitate: sicut ei caput purgat p nasum
hematice supfluitate: sic p aures a supfluitate

¶ Quare os h3 labia ipm circūstā? (colerica
tia: Rñr fm Cōstātinū: q2 labia regunt z minu
unt dētes/ q2 nō esset pulchrū semper dentes ap
parere. Aliter respōdet: q dētes sūt frigide na
ture: z g citius lederent ab aere exteriori si per
labia nō tegerent: s3 tñ alia potest esse ratio cui
dētor: q est moralis/ sc3 q homo debet se mode
rare in loquendo. zc.

¶ Quare hō h3 duas aures z vnuz os z similis
duos oculos: reñdet q hoc est ex ista cā. s. q ho
mo d3 esse prouisor tā in vidēdo q in loquendo
et copiosior in audiēdo vt sapientior sit: q2 vt di
cit Aristo. sensus auditus/ est sensus discipline.
Et de visu dicit q sēsus visus multaz rez nob
differentias oñdit Et cum illa cōcordat Sene
ca dicēs duas aures a natura recipimus z tan
tuz vnuz os z iō natura sagax aures fecit patē
tes. Liguā pō duplici clausura circūdedit: sc3
labijs et dentibus.

¶ Quare hō h3 os? rñr. pp multas vtilitates.
pma: q2 os est ostiuz stomachi. Scda: q2 cib⁹ in
ore mastigat z pparat ad primā digestionē/ q
uis auicena voluit q scda digestio fecit i ore.
Tertia: q2 i pcauo oris aer spūs p cordis refri
gerio subtiliaf: z pp alias mltas causas q post
ea patēt. **¶** Quare labia sūt nobilia: rñr q hoc
fit ppter formationē vocis: q2 sine ipsis vox pfe
cte formari nō p̄t. nō sicut sūt istis lris. a. b. f. p.
voces lrales nō pnt forari ita nec ipe sine labijs

Cur duas
aures et
vnū tm os
natura ho
minibus
dederit.

Probleumata

Quare hō ossitat: rīdet fīm glosam vltie pī-
cule amphorūsinorū hipocratis: q̄ hō fit aliqñ fa-
stidior: vt cū hō sedit cū innotis/ q̄bus libēter ca-
reret. Scdo fit ossitatio ex fumis grossis replen-
tibus maxillas: ex quorū expulsiōe fit maxilla-
rum extētiō/ z oris apertio: z tunc fit ossitatio.

Quare hō vidēs aliū ossitare ēt ossitat: rīde-
tur q̄ hoc fit ex imaginatiōe. Et hoc declarat ex
simili cū asin⁹ est aial valde sensibile rōne melā-
colie: q̄ supfluitates diu retinet: z nunq̄ vīna-
ret vel comederet nisi audiret alium vīnare. sic
ēt hō ex imaginatiōe ossitat alio hoīe ossitante

Quare soli dentes inter oīa alia ossa sentiūt
sensu tactus: Respōdetur fīm Huicenam z Ba-
lenum/ vt possint discernere inter calidum z fri-
gidum ip̄is nociua/ que non indigent alia ossa.
quia vtuntur illis solū ad saporem cibis.

Quare viri habēt plures dētes q̄ mulieres: rī-
detur q̄ est ppter multitudinē caloris z sangui-
nis qui abundat in viris plusq̄ in mulieribus.

Quare inter oīa ossa dentes crescunt vsq̄ ad fi-
nem vite: Respōdetur ex secūdo de generatione/
q̄ alias consumerentur masticando z molendo.

**Cur dētes
soli inter
ossa recre-
scunt,**

Queris quare oīa ossa ablata non recrescunt
sed dentibus ablatis alia ossa recrescunt. p̄ter
Aristo. respōdetur/ q̄ omnia alia ossa generant̄
ex humido radicali: z sic gñant̄ in vtero matris.
sed dentes generant̄ ex humido nutrimentali/ q̄
de die in diem renouatur z augmentatur.

Quare dētes anteriores in iuuenib⁹ cadūt z
recrescūt/ z nō molares: R̄s̄r q̄ hoc est ppter defe-

Aristotelis.

ctū materie ⁊ figure: qz dētes anteriores sūt acu-
ti. ⁊ alij lati. s. posteriores. Aliter rñdēf sūm Ari-
sto. in. ij. de gñatione aīalium. qz dētium antero-
rū est p̄scindere cibū. ergo sunt acuti: sed poste-
riorū est comedere ⁊ masticare cibū: ⁊ ḡ habēt fi-
gurā latā q̄ est ad hoc apta. Quare dētes ante-
riores citius crescunt? Rñdēf ex eo qz ipsis citi⁹
indigemus scindēdo q̄ posteriores masticādo.
Quare in aīalib⁹ dētes in senectute nigrescūt?
R̄spondēf qz hoc est ex putredine cibi ⁊ corru-
ptione flegmatis cum paruo humore colerico.
¶ Quare dētes equi in iuuetute sunt crocei co-
loris/ ⁊ in senectute albescunt? R̄spondēf p̄ Ari-
sto. qz equus abundat in humore aq̄uo: qui in iu-
uentute digerit/ ⁊ conuertetur in croceitatem.
sed in senectute color diminuitur: ⁊ remanet ibi
aqueus humor/ cuius proprius color est albedo.
¶ Quare natura dedit aīalib⁹ dētes? Rñdēf p̄
Arist. ij. de gñatione aīaliū/ qz quibuscūqz dedit p̄-
pter pugnare seu defendere vitā ipsorū/ vt in lū-
pis/ ap̄is. q̄busdā vero p̄pter voracitatē: vt le-
poribus. q̄busdā ḡo p̄pter formationē vocis: vt
hoībus: vt patet per cōmētatozem in de anima.
¶ Quare aīalia cornuta carēt dētib⁹ in supio-
ri mādibula: Rñdēf sūm Ari. in li. de aīalib⁹/ qz b⁹ sūt cor-
eadē est materia cornuū ⁊ dentū. s. humidū hu-
trinētale: ḡ materia q̄ trāsīt in cornua nō trāsīt dentib⁹ in
in dētes: ⁊ sic denūciunt dētes in superiori mandi-
bula. ⁊ talia aīalia sūm Ari. nō p̄nt bñ masticare mādib⁹.
cibū: vnde p̄pter defectū dētū ex cōsequēti ha-
bent duos stomachos. Igit̄ sequitur correlariis

b iij

Probleumata

¶ bis masticāt cibū: vñ p̄mō mittūt cibū in p̄mū ventrē de nocte autem reciprocant ruminando.

¶ Quare quedā aīalia nascunt cū dentibus: vt hedi ⁊ agni: ⁊ quedā sine dentibus vt homines. Rñr q̄ natura nō deficit in necessarijs/nec abūdat in supfluis: vt pz. iij. de aīa. ḡ ex q̄ ista aīalia statim post exitū vētris indigēt dētib⁹: ideo nascunt cū dētib⁹: s; hoīes māmillis m̄fis nutriuntur ad tempus: ideo dentibus ad tempus carēt.

Cur auiculae non habent dentes?

¶ Quare auiculae non habent dentes? Respondeť q̄ materia dentiū trāsīt in rostrum. ergo digestio est in eis. Vel aliter respondetur: q̄uis dētibus non masticent: tamen per instrumenta ipsorum masticant.

De Lingua.

¶ Quare lingua est porosa? Rñr p̄ Arist. ij. de aīa. q̄ lingua est mediū gustus: ⁊ p̄ eos poros lingue sapor puenit ad sensus gust⁹. Aliť rñdeť: q̄ salua spumalis dirigit ad os p̄ linguā a pulmone madesaciendo cibū ad primā digestionē preparādo: ⁊ ergo lingua est porosa: vt per eā exeat

Quare febricitantes iudicant omnia h̄re sapore amarum.

¶ Quare lingua febricitantium omnia iudicat amara? Respondeť medicinaliter: q̄ stomachus corporis ipsorum est repletus colerico humore: ⁊ colera est maxime amara: vt patet ex felle: ergo fumus amarus inficit linguam: quapropter lingua impleta saporib⁹ iudicat eos amaros. q̄uis amaritudo non sit in cibis sed in lingua.

¶ Quare nobis audientibus accadat nominare lingua a quiescit? Respondeť q̄ virtus imaginatiua est superior virtute gustatiua: ⁊ cū imaginamur aliquē sapore tūc ip̄m cōcipimus mediāte

Aristotelis.

virtute gustatiua: quia nihil gustu percipit nisi mediante salina: ergo tunc lingua aquescit.

¶ Quare aliqui sunt drauli/aliq̃ belsi/et balbutientes? Respondeat q̃ hoc est pluribus de causis. aliqui sc̃z ppter lingue et cerebri humectationē: vt in pueris q̃ defectuosi sunt in lingua/ vt p̃ in pferēdo multas lras. Sc̃do hoc est ppter extractionē neruorū ex flegmate: q̃ tales sunt nerui euntes ad linguas qui nerui corrupti sunt.

¶ Quare lingue epētū / et canū rabidorū sūt venenose? R̃r ppter maliciā / et fumositatē hūoris venenosi in eis p̃dominātis. Quare lingua canis est medicinalis et ecōuerso equi sit pestilētiā? R̃r q̃ hoc ex aliqua pprietate occulta. p̃dōt dici q̃ iō / q̃ lingua canis est multū porosa et sic ire at trahit colis viscositates et vulneris. Alij dicūt q̃ canis ex natura h̃z quasdā humores i lingua q̃b̃ sanat linguendo. oppositum est de equo.

¶ Quare salina est alba? r̃r q̃ hoc ē ex p̃tinuo motu lingue: q̃ in cōtinuo motu generatur calor qui dealbat istam supfluitatem. que est salina. vt patet in spuma aquarum.

¶ Quare salina fit isipida? r̃r si haberet determinatum saporē tunc lingua nō saperet: quia solummodo haberent sapores saline / et sic alios sapores apprehendere non posset.

¶ Quare salina ieiuni sanat apostemata: respondeat s̃m Auicēnā / q̃ est b̃n digesta et subtiliata. Cur salina

¶ Quare aliqui hoīes abundāt pl̃ in salina p̃ uā hoīs i alijs. s̃z medicos q̃ hoc ppter flegmaticā cōplexiō iuni sanā nem fit que in illis predominatur / et ideo me-

Probleumata

dici dicunt q̄ abundans in saliuā debet se caue-
re a quotidiana febre surgente ex dominatione
flegmatis: per oppositū est de illis q̄ deficiunt in
saluā: q̄ calor in eis supabūdat q̄ consumit ho-
mūis saluā: ⁊ ḡ defectus saluē est signū febris.

¶ Quare saliuā hoīs ieiuni ē subtilior ⁊ albior
q̄ saliuā hoīs saturati? Rñr q̄ illa saliuā est si-
ne viscositate cibi/ q̄ solet ingrossare ipsam sali-

Uñna scit
saluā.

¶ Queritur vnde prouenit sa-
liuā? Rñr q̄ prouenit a spūis ipsius pul-
monis/ vbi secūdu medicos est sedes flegmatis.

¶ Quare a salia mltū cocūtia/ vt apri/ sūt mltū
sputosa? rñr/ q̄ tūc pulmo ⁊ cor sūt in maxio mo-
tu libidis: ḡ ḡñaf ī eis mltū de materia sputosa

¶ Quare auicula nō habēt saluā? Rñr q̄ sūt mltū
sicca/ q̄ sūt in maxio motu libidis: ḡ ḡñaf ī eis mltū de materia sputosa

¶ Quare epilectici. i. q̄ submergunť pprio san-
guine ⁊ caduci putrescūt? Rñr q̄ sūt mltū
sicca/ q̄ sūt in maxio motu libidis: ḡ ḡñaf ī eis mltū de materia sputosa

¶ Quare lingua aliquñ pdit vsū loquēdi? rñr ex
vltia pticula amphiſimon hipocrati: q̄ ex pa-
ralisi vť ex appoplexia. i. ex subita sanguis effu-
siōe hoc euenit. i. de hūore grosso. Et etiā aliquñ
ex infectiōe spūs aialis in media cella cerebri q̄
nō mittit ad linguā ⁊ per vocis exp̄ressionem va-
rie passionis actus declarant: vt patet in glosa

Aristoteles.

ibidem. Et hoc intendit Galienus.

¶ Quare fructus ante maturationem sunt insi- **¶** Quare fru-
pidi vel amari: et post maturationem sunt dulces? et ibi una
Respondetur quod sapor insipidus causatur ex frigiditate et defectu caloris in humido grosso: sed amaritudo
sapor dulcis causatur ex sufficienti calore. unde do.

in fructibus maturis humidum est subtile et per
calorem solis subtiliatum: ideo prout frequen-
ter fructus tunc sunt dulces: sed ante maturatio-
nem humidum est adhuc grossum et non subtilia-
tum a calore solis: ergo tunc fructus sunt amari.

¶ Queritur quare magis delectamur in dulci
sapore quam amaro vel in alio: Respondetur quia
natura iocunda delectatur in dulcedine. Ratio.
quia dulce est calidum et humidum: et per calidi-
tatem humiditatis superfluitas dissolvitur: et per
humiditatem abluuntur immunditia. Sed sapor
acetosus siue stipicus vel ponticus propter fri-
gus in ipso predominans nimium constringit et
pungit: et membra offendit in purgatione: ergo
non delectamur in illo sapore: quia medici vo-
lunt quod homines in estate et in vehementi calore
non debent comedere aliquid amarum: ratio est
quia amaritudo generat calorem: sed solummo-
do in hyeme debemus comedere amara. ergo di-
cit Aristoteles in de nutrimento et nutribili: quod
dulce est amicum nature et maxime nutrit.

¶ Queritur quare sapor acetosus primo incitat ad cur sapor.
appetitum quam alius: rursus quod sapor acetosus est frigidus et acetosus
refrigidat: non frigidus est appetere et attrahere: et ideo prouocat
causat appetitum. Ratio quod nouem sunt species saporum: quorum appetitum.

Probleumata

tres sūt a calore 2. iij. a fri. 2 tres a tēpato me-
dio. Querit̃ q̃r d̃ spū aereo plus attrahit̃ q̃ 2
mittit̃? r̃r p̃ Ari. ad Alexād. magnū ī li. d̃ mo-
tu cordis q̃ mlt̃e partes aeris īspirant̃ 2 p̃trāse-
unt nutrimentū cū spiritib⁹ vitali⁹ īter pulmonē
p̃tinēt: 2 g̃ tādīu aīal nō suffocat̃ q̃dīu aerē in
pulmone pcipit et sic aliqua pars in ea cōtinēt̃.

quare aer
expiratus
facile vi-
det̃: cū tñ
ille q̃ atra-
hit̃ nō vi-
deatur.

¶ Querit̃ quare aer expiratus 2 expulsus vi-
deat̃ cū tñ aer p̃ se sit īuisibilis p̃opt̃ sui rōnem.
r̃r/q̃ aer īspiratus admisceat̃ fumositatib⁹ ip̃i⁹
cordis rōne quāz efficiat̃ grossi⁹ 2 sic videt̃. Cui⁹
experiētia est: q̃r tēpore hyemali maxie videm⁹
anhelitum/q̃r frigus aeris p̃stringit anhelitum
mixtum fumositatibus: 2 sic ingrossatur 2 con-
densatur: 2 per consequens videtur.

¶ Querit̃ quare aliq̃ hoīes hñt fetidū anhelitū.
R̃s̃idēt̃ s̃m̃ medicos q̃ aliqñ sit p̃pter malas
fumositates stomachi. Aliqñ p̃pter corruptio-
nem spiritalium membrorū vt pulmonis 2 er-
go anhelit⁹ leprosoz est tā infect⁹ q̃ inficit aui-
culas p̃pinquas: q̃r interiora ipsoz sunt maxi-
me corrupta: vt patet ex diuisiōe a constantino
data: q̃r lepra est nutrimentum omniū membro-
rum cum putrefactiōe eorūdem: 2 incipit in san-
guine 2 terminatur in membris.

Diffini-
tio lepre.

¶ Querit̃ q̃re leprosi sūt rauci: r̃r q̃ iō q̃r ī eis
īstrumēta vocalia sūt corrupta. s. pulmo. 2c.

Uñ pue-
rit ī hoīb⁹
raucedo.

¶ Querit̃ quare hoīes raucedū: R̃spōdet̃ q̃
p̃pter reuma descendens de cerebro replens cā-
nolia pulmonis vel aliquando ex apostematib⁹
in gutture vel ex reumate in collo.

Aristotelis.

Queritur quare omnes femelle inter oīa aīa
lia gēiliores z subtiliores hñt voces q̄ viri dē-
pta sola vacca. respōdet secūdu Ari. in quinto
de gñatiōe aīaliū q̄ ppter cōstrictionē viarū z
arteriarū vocaliū. i. vbi aer itrat p quas vox for-
mas vt pz ī simili qz fistula pua acuti⁹ sonat ma-
iori. Sic ē in mulieribus qz via vocalis pp frigi-
ditatē pstringit z artatur. qz frigidus est cōstrin-
gere s; ī viris illa via ex calore viri aperit āpli-
atur z g in viris gūi⁹ sonat: qz calor is est apire
seu dissoluere. Etia d; q mulieres habēt voces
molliores pp humiditatē pulmonis z propi de-
bilitatē caloris cordis. Etia iuuenes z ifirmi ca-
dē de cā habēt acutas voces. Et est causa natu-
ralis qz masculus ī principio sue natiuitatis p-
fert a. i. vocē grossiōrē s; femella pfert e. i. vocē
leniōrem vt vult. Haberitus cuz dicit Aristoteli⁹
a profert. zc.

Querit q̄ in viris z mulieribus vox mutatur
tpe pubertatis vt dicim⁹ iste est ī mutatiōe ma-
xime cōtingit tpe spmatis in viris z tpe crescen-
di māmilla z ī mulieribus vt d; Ari. x. de aīali
b⁹ Rñr p eundē qz tunc remittit pncipiū vocis
seu relaxat. Et hoc declarat in fili de chorda re-
missa q̄ gūiter sonat. Etiam declarat ex alio
qz aīalia castrata vt capones scadones z eunu-
chi hñt voces molliores pp puationes testicu
loz. Querit quare hoīes rauescūt ī spectio
ne lupoz. Rñr fm] Aristoteli. qz lupus est animal
valde z maxie frigidū in cerebro vñ habet ca-
put graue. si ergo vidētes hominis spirit⁹ visibi
raucus.

Un vocis
mutatio
tpe puber-
tatis ob-
uenit.

Qua ex
lupoz in-
spectio
homo fit
raucus.

Probleumata

his dirigit ad eū tunc attrahit aliqd de frigiditate pectus: nō ex illa frigiditate pectus pstruitur vbi sunt instrumenta vocalia: qz lupus non potest dirigere alias fumositates sed expiratur ab eo in aerem: et sic ille aer circūstās inficitur: et alius aer inficitur ab illo: et sic vsq ad hominē puenit: et tūc ille aer sic infectus ab hoīe attrahit: et facit eū raucū. Etia dicit q lupus est aīal multū vorax: vt pz in lib. de aīalib: qz auide sumit cibum: et comedit vna vice tm q cōtentatur p tres dies. Et sic lupus aperiens os suū emittit humores crudos et grossos et indigestos a quibus aer inficitur propinquus q aerē aliū iterū inficit: et sic deinceps donec pueniat ad hoīez: quo inspirato inficit. Eodē mō sicut basiliscus q emittit humores venenosos ab oculis homines inficientes.

Queritur quare homine lupum inspiciēte lupus non raucescit: Respondetur quia nō est ita maliciosus et frigidus vt lupus. Et propter similem rationem mouetur hic tale probleuma.

Quare interfectus preterite interfectore pūte sanguinescit? Rōdet q hoc est opus diuinū et non naturale: qz sanguis clamat vindictā cōtra interfectore. Sz tū si esset aliqua naturalis causa maxime esset ista q perpetrator huius sceleris recoleus maxime dolet presentia ductus: et sic maxime estuat ppter fortē imaginationē quā desup habet: sic q oēs spiritus eius ebulliūt: et sic ad instrumenta visus accedunt: et ibi exeunt p alios visuales oculos vsq adiecta scz vulnera qñ recēria fuerint statim sanguinē emittunt. Secundo hoc fit cum

Quare interfectus preterite interfectore emittit sanguinē vulnere.

Aristotelis.

in uamine aeris inspirati: q̄ talis aer expiratur
per vulnus educens sanguinem.

¶ Et simile est de oculo menstruoso ubi postea
macula aparet dū per oculum speculum est in-
fectū. Sed alij dicūt q̄ hoc sit a natura cōmuni
ad manifestandum homicidium.

¶ Queritur q̄r p̄arue auicule plus vociferant
et cantāt q̄ magne. vt p̄z sensibilibus de aulada
et philomena: r̄r. per. Aristo. q̄ spūs paruarū
auīū ē leuior et melior q̄ magnarū: ḡ parue auic-
ule faciliter procedūt in quodcunq̄ desiderīū et
sic frequenter cantant.

¶ Querit̄ quare masculi plus cantant q̄ femelle/
vt in omnibus aialibus: r̄r. q̄ hoc est propter
desiderium coitus. et ergo s̄m Constantinum in
li. de coitu dicitur q̄ tunc spiritus maxime mo-
uetur in corpore et fit appetitus coitus. Etiam
respondetur q̄ ḡn̄aliter loquendo de quolibet
animali femelle sunt frigidiores q̄ masculi.

¶ Queritur quare apes vespes musce et locuste
et multa talia aialia vociferant cū non habeāt
pulmonē nec instrumēta vocis. r̄r. s̄m Aristo. i
libro de inspiratione et respiratione q̄ i eis est q̄
vident̄ so-
dāz pellicula ad quā spūs pulsās facit talē sonū
nū edere
ḡ mirabiliter sonat talis sonus. cū non ha-
beāt instru-

¶ Querit̄ quare pisces nō vociferāt. r̄r. s̄z ar.
in secundo de aia. q̄ pisces nō h̄nt pulmonem:
sed solū brancas nec etiā cor ḡ nō indigēt inspira-
tione aeris et per p̄ns non vociferant quia s̄m
Aristo. secundo de anima. Vox est percussio
aeris inspirati.

Decollo.

Probleumata

¶ Querit quare aial h3 collū. nūc fm Arist. li. de aialibus collū est substētamentū capitis. Vñ fm ipm collū est mediū inter caput 7 corpus. vt patet p ipsum 7 eius ceruices 7 nervos tāq̃ per vias medias motus 7 sensus corporis transle-
gantur: 7 per ipsum tanq̃ per quandam distan-
tiam cor maxime calidum a cerebro elongatur.

¶ Querit quare aliqua aialia carent collo. vt pisces serpētes 7 alia reptilia. respōdet qz talia aialia carēt corde. q̃ nō indigēt tali distātia de qua dictū est. Aliter respōdet q̃ immo habent collum: sed non est distinctum a corde 7 capite.

¶ Queritur quare collum sit osseum. respōdet fm Arist. 7 eo fortius posset caput sustentare. Etiam ideo quia spina dorſi in collo coniungi-
tur in cerebro: 7 inde recipit medullam. que est eiusdem substantie cum cerebro.

¶ Cur aliq̃ Querit qre qdā aialia hnt lōga colla: vt grues
bus aiali 7 cyconie: 7 sic de alijs. Rñr fm Arist. qz talia
bus sunt aialia acq̃rūt sua nutrīmēta in pfūdo aquar: q̃
longa col indigēt lōgis collis. Sic ē qdā aialia hnt bre-
la. uia colla vt nifus 7 accipit: qz talia aialia sūt ra-
pacia. q̃ pp̃ fortitudinē breui collo indigent vt
etiā ptz de boue q̃ est breuis colli: 7 ergo fortis.

¶ Querit quare collū sit concavū: 7 maxie in ante-
riori pte circa linguā. Rñr. qz ibi sunt duo mea-
tus: vn⁹ deferēs cibū ad mēbra nutritiua: vt ad
stomachū: 7 ad epar: 7 talis fm medicos dī yso-

¶ Quaf ar fagus: a fagim grece quod est comedere larvae.
teriavoca Quare arteria vocalis sit anulosa. Rñr q̃ est p
lis est anu pter flexibilitatē q̃ producit bonā resonantiam.
losa.

Aristotelis.

¶ Quare pullus decollatus diu mouet. et homo de quare pul-
collatus statim immobilis est: Respondet quod pullus capite
et similia animalia habent nervos strictos et sic in eis spiritus truncatus
ritus motuius moratur diutius post decollationem. diu moue
sed homines et similia animalia habent nervos longos et tunc et pal-
amplos: et igitur spiritus motuius ab ipsis cito recedit: pitat non
et per consequens non possunt mouere corpus. aut homo

De humeris et brachijs.

¶ Quare homo habet humeros et brachia: Res-
pondet secundum Aristotelem in libro de animalibus. quod
propter delationem et portationem oneris.

¶ Quare brachia sunt rotunda: Respondetur
quod hoc est propter maiorem velocitatem motus
et operationis: quia talis figura motui est apta:
ut patet per Aristotelem primo de celo et mundo.

¶ Quare brachia sunt valde grossa: Responde-
tur per Aristotelem. quod hoc propter fortitudinem ad
leuandum et ad portandum onera: etiam ad con-
tingendum seu pugillandum. sic etiam ossa eorum
sunt valde grossa: quia ibi est multum de medu-
la seu materia medulosa nec cito corrumpantur
brachia. sed medula in paruis ossibus non potest
contineri ita bene sicut in magnis.

¶ Quare dolentes vel infirmi denudant vel dete-
gunt brachia et etiam laborantes in agone: Respondet quare mo-
secundum hipocratem in libro pronosticorum: quod in talibus moribus
est propinqua et est signum mortis: quia ibi est dolor nudant bra-
maximus qui facit brachiorum denudationem. chia.

¶ Quare in aliquibus infirmitatibus brachia consiliantur
et subtiliantur ut in ydropiscis et freneticis: Respondet
secundum medicos: quia membra sibi compatiuntur: et ergo

Problemata

uno dolente oēs humores concurrunt in doloribus predictis. Nam capite dolēte humores brachiorum currunt ad caput/ et brachia graciliātur. ¶ Quare animalia bruta nō habent brachia? Respondet q̄ habent anteriores pedes loco brachiorum/ vel pro brachijs. Aliter respondetur et melius/ quia omnia alia animalia habent organa aliqua ad pugnandum et ad se defendendum. ut lupus habet dentes: vacca cornua: equus pedes posteriores: volatilia rostra et alas. sed sol⁹ homo habet brachia ad pugnandum.

De Manibus.

¶ Quare solus homo habet manus: et aīa ei simile/ ut simia? Respondetur q̄ manus est organū organorum/ ut dicit Aristot. iij. de aīa. quibus maxime homo indiget: q̄ multe sunt operationes que per manus fiunt/ et non per alia organa.

Cur aliqui sunt ambidextri.

¶ Quare aliqui sunt ambidextri/ id est utentes utraq; manu pro dextera? Respondetur q̄ est propter multitudinem caloris cordis: et propter suffocationē eius calidam/ que facit sinistram itaabilem sicut et dextram: et ergo tales homines sunt proculdubio bone complexionis.

¶ Quare mulieres non sunt ambidextri sicut viri ut dicit Hippocras circa ultimam particulam amphoristarum circa finem? Respondetur fin Galienus q̄ est ideo quia calidissima mulier sana frigidior est frigidissimo viro sano: et dicitur notāter sana: quia si febricitaret/ tunc dictū nō esset verum: quia in tali casu mulier calidior esset viro caliditate accidentali.

Aristotelis.

¶ Quare digiti sunt articulati. Rñdē fñm Ari-
sto. in lib. de animalibus. q̄ propter aptitudinē
ad recipiendum ⁊ ad tenendum receptum.

¶ Quare q̄l3 digitus tres h3 iuncturas seu ar-
ticulos: ⁊ pollex tm̄ duas? Rñdē q̄ pollex etiā ce due sūt
habet tres articulos seu iuncturas: s3 tertius iū iuncture:
gñ brachio: ⁊ ḡ fortior est q̄ alij digiti: vt patet ceteris au-
ex nomine eius: quia dicitur pollex a polleo ⁊ a tē digitis
lex. i. virtus: quia secundum Aristotē. maioris est tres:
virtutis/ cum etiam maior sit in quantitate.

¶ Quare digiti dextre man⁹ sūt subtiliores q̄
sinistre: vt vult Egidi⁹? Rñdē q̄ ppter calorem
in tali parte dñantē/ q̄ facit maiorem subtilitatē.

¶ Quare digiti sunt grossiores ante cibum q̄
post: vt dicit Alb. Rñdē fñm omnes medicos/ q̄
homo ieiunus repletus est malis humoribus et
fumositatib⁹ diuersis que ingrossant omnia mē-
bra/ ⁊ etiā digitos: sed cum illi humores sunt per
cibum expulsi: sic digiti magis gracilantur. Et
eadem de causa homo ieiunus est grauior q̄ ho-
mo cibatus: vt patet expresse de ieiunantib⁹. Et
pōt reddi melior ratio: q̄ post cibum calor a mē-
bris exterioribus delegat⁹ ad interiora propter
digestionem cibi: ⁊ ergo membra exteriora gra-
cilant⁹: sed post digestionem cibi econuerso diri-
git⁹ ad membra exteriora: ⁊ ergo tūc ingrossant⁹.

¶ Quare aliqui sunt hoīes magis habiles in si-
nistra manu q̄ in dextera ad aliqd opus facien-
dū? Rñdē q̄ in illis cor nō fluit dextero la-
teri calore/ sed plus sinistro: ⁊ etiam operatur in
sinistra manu subtilitatem et gracilitatem.

Cur aliq
prōptius
vtunt⁹ ma-
nu sinistra
q̄ dextra.

Probleumata

De Unguibus.

¶ Querit̃ q̃re vnguant̃ vngues. Rñr km galie hñ p̃mēto p̃nosticoꝝ q̃ ex fumositatib⁹ resoluti ingrediētibus extremitates digitorū que aere exteriorē exsiccantur ⁊ in cornu reducuntur.

**Cur senū
vngues ni
grescunt.**

¶ Quare vngues senū nigrescunt ⁊ palescunt? R̃sponderetur/quia tandem calor cordis deficit/quo deficiente ipsorum pulchritudo deficit.

Quare hoīes iudicant̃ bone cōplexionis vel male km dispositionē vnguīū? Rñdef/qz vngues testant̃ sup bonitatē vel malitiā cordis: ergo etiā cōplexionis: qz sunt rubei testant̃ p colericā bene tēperatā. sed si aliquāliter sunt inclinati cum rubeo colore ad nigredinem/testant̃ super sanguineam complexionem. sed si sunt crocei coloris vel nigri/testantur super melencoliam.

Quare aliquñ macule albe apparēt seu gñant̃ in vnguīb⁹? Rñdef q̃ nutrimēta vnguīum sunt diuersificata: quia aliqua pars flegmatis est admixta: ergo ex tali flexmate macula ista causatur.

**Cur omē
aīal gra-
diēs pedi-
bus habet
vngues.**

¶ Quare omne animal gradiens pedibus habet vnguens vel vngulas vel aliquod proportio nabile eis: vt patet in auiculis solū curuos vngues habentibus: ⁊ in equis quorum pedes subferrantur. Et illa regula km Aristo. est vera/exceptis natantibus: vt patet in auca vel in aneta que carent huiusmodi vnguibus. qz naturaliter vngues sunt graues: ⁊ sic impedirent natationem. Et responsio potest elici ex dictis.

De Pectore.

¶ Quare pect⁹ ē p̃cauū? Rñr km Ari. qz ibi est

Aristotelis.

sedens spūaliū mēbroz q̄ membra sunt nobilissi-
ma vt cor ⁊ pulmo: vt ḡ ista custodianf a lesione
necessarium est vt pectus sit concauum.

Quare hō iter oīa aīalia hz latissimū pectus vt **Cur hō ē**
dicit Ari. Rñdēf: q̄ spūs in hōie sunt debiliores lato pe- **ib**
et subtiliores: ḡ requirunt regionē ampliozem ī ctore.
qua possunt contineri: vt est pectus.

Quare pectora auicularum sunt rotunda et
scuta? Respondef: qz sunt in continuo motu mo- **ol**
do figurata acuta et orbicularis motui est apta **eh**
vt patet. iiii. phisicorum. **ot**

Quare ea q̄ diligim⁹ trahim⁹ ad pect⁹? Rñdēf: **Cur qd a-**
q̄ prior loc⁹ cordis est sub pectore: ergo illa mam⁹ pe- **m**
q̄ cor amat ad pectus trahit propter vicinitatē **ctozi ad-**
cordis applicando amatum amanti. **monemus**

Quare mulieres sunt breuior⁹ pector⁹ q̄ vi-
ri? Rñr. qz in viris est caliditas q̄ naturalr sur-
sum mouet superiora viri ingrossando ⁊ ea am-
pliando: ergo magnū pectus est signum animosi-
tatis: vt patet p Aristotelez in phisionomia: vbi
declarat hoc de leone ⁊ tauro: sed in mulieribus
frigidityas dominatur: que naturaliter mouetur
deorsum: et ergo dicit Aristote. q̄ mulieres fre-
quenter cadunt supra culum/quia posteriora ea-
rum ingrossanf ex frigidityate descendente. Sed
vir frequenter cadit supra pectus propter eius
grossiciem.

De mammillis.

Quare māmille sunt posite supra pectus? Re **quare mā-**
spondef q̄ pectus est sedes cordis calidissimi: er **mille sunt**
go ibi māmille generātur vt menstruum ad eas **in pectore**

Probleumata

missum calori cordis vicinum citius de quo que-
retur et in materiam lactis conuerteretur.

¶ Quare in alijs aialibus māmille sunt infra
pectus / sed in muliere sunt supra pectus? **R**ñr.
qz mulier est bipes: ergo māmille exñtes infra
pectus impedirent eius trāsitum. Sed alia aia-
lia quatuor habent pedes: ergo ipsa non impedi-
unt in eoz transitu vel motu progressiuo.

quare mu-
lierib⁹ ma-
iores sunt
māmille
q̃ viris.

¶ Quare viri non habent tam magnas māmil-
las sicut mulieres? **R**espōdet. qz viris nō generā-
tur menstrua / nec ibi est vas menstruo deputatū:
tamen dicit **A**risto. qz viri habent paruas mām-
illas z mulieres paruos testiculos.

¶ Querit̃ q̃ māmille sunt magis valentes pue-
ris lactentibus an parue vel magne seu medio-
cres? **R**ñr in magnis calor est diffusus z disper-
sus: ergo ibi nō est bona digestio lactis: s3 in par-
uis est vnitus z fortis cum omnis virtus vnita ē
fortior seipsa dispersa / z per cōsequens ibi est bo-
na digestio lactis: ergo parue sunt meliores q̃
magne. **M**ediores autem sunt optime / ex quo
omne medium est optimum.

¶ Quare in tridecimo et decimoquarto anno
māmille iuuēculaz incipiunt crescere z ingros-
sare vt dicit **albertus**: **R**espōdet per **arist.** in de-
generatione aialiū qz ideo qz tunc puella efficit̃
pubes z menstrua incipiunt augeri in ea z ferue-
re vt dicit **Aristo.** qz in eadem etate puellaz cre-
scunt māmille z virozum sperma.

¶ Quare māmille muliez generatiū abortum
idem puerū q̃ egredit̃ mortuus ex vtero matris

Aristotelis.

dicit Ipocrasī secunda particula amphorismo
rum molescūt: Respondet hinc, glosam ibidē/qz
tunc mēstruū non fluit ad māmillas a quo fetus
deberet nutriri. ergo tunc molescunt.

¶ Quare mulier ipregnata cōcipiens masculū
ī vtero dexterā mamillā hz duriorē q̄s sinistram.
Rñr hinc ypocratem: qz masculī cōcipiuntur in
dextero latere matris: ergo tunc mēstruū flu-
uit ad dexteram māmillam ipsam indurando

¶ Quare mulieribus ipregnatis lac fluens de
māmillis sīgt debilitatē fetus? rñr hinc Aristo.
qz lac est proprium nutrimentum fetus in vtero
ergo quando lac fluit signum est q̄ fetus non nu-
tritur/et ex hoc utiqz debilitatur.

¶ Quare dura māmilla dicit sanitatem ī pue-
ro existentē in vtero? rñr. qz mēstruum conuer-
titur in lac/ et tale lac sufficienter nutrit fetum.
Et ex hoc augetur eius fortitudo.

¶ Quare mulier habet tantū duas māmillas
et aliqua bruta vt porca et canicula habent de-
cem vel plures? respondetur: qz frequenter mu-
lier cōcipit masculum vnum vel femellam et
huic sufficit vna vel due. Sed aīalia bruta ho-
bent multas scissuras pcreantes multos fetus
ergo hñt māmillas. primo scz fetui primam se-
cundo secundam et sic de alijs per ordinem

¶ Quare tpe impgnationis māmille sūt dure?
alio tpe sunt molles: rñr. qz tūc inflant et tume-
scunt sicut vterus/ qz multa humiditas mēstrua-
lis fluit ad eas que alio tempore manet in ma-
trice et expellit locum disputatum.

c iij

quare p̄ci-
piēs ma-
sculū mu-
lier dexte-
rā māmil-
lā hz sini-
stra durio-
rem.

Quare ce-
teris aīali-
bus plēs
sunt mam-
mille q̄
mulierib?

Problemata

**Quo nu-
tritur puer i
vtero.**

¶ Queritur per quem modum lac mamillarum ve-
nit ad matricem? rñr fm ypocrate vbi. s. q. mā
milla habet colligatiam cum matrice et quasdam
venas quas abscindunt obstetrices tempore
partus et p illas lac fluit ad vmbilicum puero-
rum et capiunt nutrimentum per vmbilicum. Qñ
aliqui dicunt q puer existens in vtero nutritur
per os/ sed hoc est falsum: quia si sic/ tunc sterco-
rizaret etiam/ sed hoc est falsum: quia non vide-
tur vbi dimittantur illa stercoza.

¶ Quare lac egrediens de mamillis spissum et
grossum et non multum fluidum est signum mas-
culi in vtero/ sed lac tenue est femelle: rñr. qz muli-
er gestans masculum est fortioris caloris qui
digerit/ ipsum lac inspissando. Sed in mulieri-
bus habentibus femellam non est tantus calor
ergo manet indigestum et aquosum et fluidum
supernatans si ponatur in aqua.

**Quare
lac sit can-
didum.**

¶ Quare lac sit album/ cum tñ mēstruum sit rubeum
ex quo generatur? rñr fm qz sanguis nō bñ decot⁹ re-
cipit formam albā/ vt pz de carne cuius proprius
color est albus. Aliter rñr/ qz qlibet humor q
generatur in aliquo mēbro assimilatur tali mē-
bro in colore in quantum pōt: sed qz caro māmil-
larum est alba. ergo et humor lactis est albus.

¶ Quare vacca dat copiose lac pre alijs aīali-
bus? rñr. qz vacca est animal multum vorax/ et
vbi multum recipitur de nutrimento ibi multum
generat de mēstruo: qz lac nō est aliud nisi men-
struum decoctum et dealbatum, etiā in ea mul-
tum generatur de lacte.

Aristotelis.

¶ Quare lac non sit sanū vt dicit ypocras. ij. particula amphorismoz? Rñr fm gl. ibidem q ppter multas causas nō est sanū. prima/ quia quāq coagulatur in stomacho ex quo vltorius malus anhelitus generatur. Sed ypocras ponit remedium in loco allegato dicens: si tertia pars aque admisceatur lacti/ tunc non est nocium z hoc intelligitur de aqua fluuiali. Alia causa quia lac aliquando in stomacho accescit z ex quo queritur z iterum ex eo generatur mali humores inficienteo anhelitum.

¶ Quare lac p̄sertim dolentibus caput non valet? Rñr. fm ypocrate vbi. s. z fm glosaz ibidē hz lac cibus citotrāsit in multam fumositatem z multū habet de materia terrestri que fumositas ascedens ipsum facit dolere.

¶ Quare lac est cōueniens nutrimentū infantibus et pueris? Rñr. qz est naturalis eorū cib⁹ consuetus. quia etiam in vtero nutriebantur tali cibo/ ergo est eis conueniens.

¶ Quare lacticiniū t̄pē partus vaccarū sit bonum? Rñr. qz tūc lac est multū spongiosum/ g tēpore illo multas fumositates expellit. z quodā modo est vnū purgatoriū illo tempore.

Q; lac e
nociuū z
salubre c
medenti.

¶ Quare lac in mulierib⁹ coeuntibus destruit puerū lactantē? Rñr. fm Ari. in li. de aīalib⁹ qz t̄pē coitus subtilior z melior pars lactis vadit ad vasa feminalia z ad matricem. z peior pars manet i māmillis que destruit puerum.

¶ Quare lac mulierum fuscārum sit melius q̄ albarum? respondetur. quia fuscę mulieres sunt

Probleumata

calidiores alijs/et quia calor dirigit nutrimentū
sufficienter/et sic lac melioratur.

¶ Quare in eadē mensa simul comedere lac et
pisces sit prohibitū a medicinis? rñr. quia maxi
me disponūt ad lepram: quia ambe sunt fleg
maticæ nature tam lac q̃ pisces.

¶ Quare auicule non hñt lac nec mamillas?
Rñr. qz māmille impedirent eis volatum. Etia
pisces nō habēt māmillas vel lac quia ipsi emit
tunt lactes vt dicit arist. in libro de generatio
ne aialiu/qz femella emittit poligranū ⁊ mascu
lus superaddit lactes/sic eorum species eternant
per successionem indiuiduorum.

¶ Quare animalia habēt dorſa? rñr per arist.
propter tres causas. Prima vt deorsum esset
via neruorum a spina dorſi extensorum per to
tum corpus/ vt patet sufficienter in suspensis:
quia quando sunt lacerati tunc adhuc nerui de
pendent in spina dorſi. Secunda causa est vt ef
set custodia membrorum molliū in corpore exi
stentium/ vt stomachi epatis pulmonis: et sic de
alijs. Tertia causa est/ vt esset fundamentum
omnium ossium: quia videmus q̃ alia ossa / vt
coste/ ſigantur in spina dorſi.

¶ Quare homo inter omnia animalia habet
dorſum latum: ita vt nullum animal preter ho
minem potest conuenienter iacere in dorſo? Re
spondetur/ quia pectori lato correspondet dor
sum latum: si ergo homo haberet dorſum acutū
sicut alia animalia/ illa esset indecens ⁊ inepta
dispositio: ergo requirit̃ q̃ habeat dorſus latū.

Aristotelis.

¶ Quare homo iacens in dorso habet horribiles visiones? *Responde*. qz tūc meat⁹ seu neruus fantasie est aptus qui est in anteriori parte cerebri: et ergo tunc fantasiatur. Vel alia ratio est: qz homo iacens in dorso habet se ita qd humores perturbantur et mouentur sursum vbi est fantasia: et ergo fantasia perturbatur.

¶ Quare malum est iacere in dorso? *Responde* tur fm medicos: qz hoc disponit ad lepram epilepsiam maniaz et ad incubū. Vbi nota qd mania est infectio anterioris partis cerebri cum priuatione imaginationis. Sed incubus in proposito est passio cordis cum aliquis se in somno suffocari putet et putet aliquid iacere super ipsuz quod libenter moueret.

¶ Quare spina dorſi habet multos articulos et multa membra que apud medicos spondalia dicuntur? *Responde* tur qd propter flexibilitatez ipsius dorſi: quia sine illis articulis flexiones fieri non possunt neqz motus. vt patet per Arist. in libro de motibus animalium. Et ergo dicentes qd elephas non habet membra dicūt male: quia tunc non posset se mouere.

¶ Quare spina dorſi in piscib⁹ fracta pisces cito moriuntur? *Responde* tur. qz spina dorſi in piscibus est loco cordis mouēs cor est primum viuens et vltimum moriens. vt patet in libro de longitudine et breuitate vite: ergo lesa spina dorſi pisces diutius viuere non possunt.

¶ Quare lesa medula hō facili^r mori^r? *Rñr.* qz medula venit a cerebro qd est vnū mēbrū princi

Cur lesa medula

Probleumata

mo mo pale vt pz in duob⁹: p^o qz medula seu nucha ē facile, alba sicut cerebrū. sc^o qz alie medle nō hnt cut tē neq; pelliculā s; nucha hz duplicē pelliculā sicut cerebrū. s. piā m^oez z durā m^oez. Et etiā circa spinā dorsi sunt qnq; vene: q̄ fm medicos dicūtur emoroides ab emorois grece qd ē sanguis latine: iō modicū videndū est de venis emoroidaz.

De fluxu emoroidarum.

r nōnul **¶** Quare aliq viri patiunt fluxū emoroidarū? patiunt **R**ndet q sunt melencolici: g multuz gñat in eis pūemo melēcolia: qz frigidi sunt q primo mittit ad sple idum. nem. s. ad propriā sedem melencolie: z ibi ppter sanguinis multitudinē retineri nō pōt: g mittit ad spinā dorsi vbi sunt aliq vene q terminantur in dorso: z in collo: z qñ ille vene valde replentur sanguine melencolico: tunc aperiuntur vie nature et exijt ille sanguis semel in mense vt mēstruū mulieris: et tales viri per talem fluxum preseruantur magis infirmitatibus: scilicet ab ydropi si peste z ceteris.

ur iudei **¶** Querit quare iudei idifferenter patiunt talem fluxū: **R**ndr p^o theologice: qz ipi tpe passionis xpi clamabāt. Sanguis ei⁹ sup nos z sup filios n^os. Ergo d^r in psal. Percussit eos de⁹ i posteriora dorsi. Aliter respōdet magis naturaliter: qz iudei vescunt cibarijs flegmaticis z frigidis/ ex quibus cibarijs generat sanguis melēcolicus: qui per fluxum emoroidarum expurgatur. Alia ratio naturalis est: quia dicit Aristo. in de celo z mundo qz motus facit calorem et calor digestionem: vt patet, iij, methēozorum/ sed iudei

Aristotelis.

non sunt in cōtinuo motu ⁊ labore: nec in cōuer-
satione hoīm. Etiam ideo qz sunt in magno ti-
more: qz timēt nos vlcisci passionē nostri salua-
toris: ⁊ hec oia in eis frigiditatē faciūt ⁊ impe-
diūt digestionē. ⁊ ergo iterū in eis generat mul-
tus sanguis melencolicus: qui ipsis tunc tempo-
re menstrui expurgatur. ¶ De corde.

¶ Querit quare cor ⁊ pulmo dicuntur mēbra spi-
ritualia? Rñdēt vno mō qz a spū: qz spūs vitalis
in corde generat. Sed illa respōsio nō videt va-
lere: qz si epar ⁊ cerebrū erūt mēbra spūalia / qd ē
falsum: qz epar est mēbrū nutritiuū. Sꝫ cerebrū
aīatiuū. Sed tñ cōsequentia patet: qz spūs vita-
lis generatur in epate: ⁊ spūs aīalis in cerebro.
Et ergo respondeť qz cor ⁊ pulmo ideo dicūtur
mēbra spiritualia / quia in eis recipiť spiritus ⁊
aer. Vel dicuntur spiritualia propter corū impos-
sibilitatem respectu alioꝝum membrorum: ergo
ipsa per quandā pelliculam diuisa sunt ab alijs
membris nutritiuis: vt a stomacho.

¶ Querit quare pulmo sit ita rarus ⁊ spongio-
sus? Rñdēt / vt ibi aer melius possit recipi p cor-
dis refrigerio ⁊ expulsionē superfluarū fumosi-
tatum: quia s̄m Aristō. in lib. de inspiratione et
respiratione: Pulmo est flabellū cordis seu ven-
tilabrum: ⁊ sicut follis inspiratus inflatur ⁊ ex-
pirando comprimitur ⁊ contrahitur. Sed simi-
li modo pulmo inspirat aerem dando refrigeriū
cordi ⁊ inspirat ⁊ respirat ne cor suffocetur per
nimiam caliditatem aeris inspirati.

¶ Querit quare caro pulmōis sit alba? Rñdēt

Probleuina

ur pul= q̄ ppter eandē causam q̄ est in continuo motu.
s̄ sit spō Etia solet queri quare sola aīalia habentia cor
osus: et habēt pulmonē/ z nō alia. R̄spondet/ quia pul
alia ha mo non est membrum p se/ sed ppter aliud. scz
tia cor ppter cor. ergo si aīal carens corde haberet pul
bēt pul monem/ tunc superflue z frustra esset. modo na
onem. tura non permittit hoc: quia natura non deficit
in necessarijs/ nec abundat in superfluis.

¶ Quare aīalia nō habētia pulmonē carēt vesti
ca: vt dicit Aristo. R̄ndet/ q̄ talia nō recipiunt
aquā potabilē vt potū suū vt cibū faciant ferue
re: s̄ ppter tēperamentū cibi. ergo carēt vesica
z etiā vrina. ptz in auiculis quarū quedam sim
pliciter non bibunt: vt fal/ cornisus/ accipiter.

¶ Quare cor sit in medio aīalis: R̄spondet q̄
ideo vt equaliter omnibus mēbris influat vitā.
z ergo comparat soli q̄ est situatus in medio pla
netarum vt alijs planetis influat lumen: z ergo
pythagorici dicentes celum esse magnum ani
mal/ dixerunt solem esse cor illius animalis.

ur hoi=
cor col
aī in la
e fini=
o.

¶ Quare in solo homine cor situatur in sinistro
latere? R̄spondetur/ vt calor cordis temperet
frigiditatem splenis. nam splen est sedes melen
colie/ qui etiam in sinistro latere collocatur.

¶ Quare inter oīa membra cor primo gñat. vt
dicit Aristo. q̄ cor est primum viuēs/ z vltimum
moriens. R̄spondet fm Aristo. in libro de iuue
tute z senectū. quia cor est principiū z origo vite
et omnium membrorum: z sine illo nullum mem
brum viuere potest. ¶ Nota fm phisicos de se
mine in matrice retento, p̄mo generatur que

Aristotelis.

dam pellicula circundās ipsum semen. post hoc generatur tempus formatiuus/qui ex subtiliori sanguine primo facit cor:et de sanguine minus subtili successiue facit epar:et de sanguine grosso et frigido facit medullam et cerebrum.

¶ Quare animalia parui cordis sunt audaciora? vt leo quod est animal valde ferox et audax. Respondetur q̄ in paruo corde animalis calor est bene adunatus et vehemens: et sanguis adueniens in tangendo ipsum citius calefit: et ad alia membra mouetur spiritu calefactiuo: mediante quo audacitatem eis tribuit.

¶ Quare animalia magni cordis sunt valde timida/ vt lepus? Respondet q̄ calor est ibi diffusus et dispersus: et non potest calefacere sanguinē ad ipsum cor cōcurrentem: et sic timor ibi generat̄. quare animalia magni cordis sunt timidi: quia calor ibi diffusus et dispersus non potest calefacere sanguinem ad ipsum cor concurrentem: et sic timor ibi generatur.
¶ Quare in corde magnorum animalium vt ceruorum et hominum (fm Alber.) est quoddā os? Respondetur per Aristo. q̄ ideo vt sit fundamentum motus continui ipsius cordis: quia secundū eundem in libro de motibus animalium. In quo libet motus est quidam fluxus et quies.

¶ Quare cor cōtinue moueat? Respondet fm Aristo. in libro de motu cordis: et per Galienum et Egidium: quia ibi spiritus generatur qui est subtilior aere: qui propter maiorem rarefactionem querit locum ampliozem: replendo concuum ipsius cordis: ex quo sequit̄ dilatio cordis: et ex quo cor est terrestre: ergo cessante impulsione partes eius cessant/ et tendūt ad centrum. Et magister Galienus ponit experientiam de glan

Problemata

Quare de. Si glās ponatur ad ignem/calor ignis eius
glās et ca- humiditatē resoluūt in fumū: qui est maior et ra-
stica epi rior humiditate: et ergo maiore locum occupat:
ut igne. et sic non pōt manere in testa. ergo ipsam eleuat

et facit eam ex igne saltare: sic cōformiter est de
corde. ¶ Unde nota q̄ cor animalis est triangu-
laris figure aliquo mō: et partē minorem habet
versus sinistrā: partē vero maiore versus dexte-
rā: et in parte minori se cōtinue aperit et claudit:
et sic est in continuo motu. Primus motus apud
medicos vocatur diastole. Sed motus contritio-
nis siue clausisonis vocatur systole. Ex quibus
duobus motibus fit pulsus in toto corpore quez
medici in venis arterijs sentiunt.

Quare aīalia magni cordis sūt inacra? Rñdēf
qz calor naturalis egrediēs de corde psumit hu-
miditatem a quosam/quam humiditatem opor-
tet cōverti in pinguedinē: et vt frequēter mulie-
res sunt pinguiorez q̄ viri: quia habent multuz
de humido: et sunt humidioris cordis q̄ viri.

¶ **Quare** caro cordis est cōpacta et spissa? Rē-
spōdēf/qz in re densa et bene compacta calor for-
titer recipitur: vt etiam patet in alijs. Aliter re-
spondetur/vt cor sua caliditate temperet frigi-
ditatem cerebri: ideo est compactum.

Querif quare calidissimū in toto aīali. Respon-
dēf/qz ibi est materia spissa et densa et bene com-
pacta: et calor fortiter recipitur in eo: vt patet in
scilicibus. Etiam alia ratio est: quia cor sua ca-
liditate temperat frigiditatem cerebri.

¶ **Querif** quare cor est pncipiū vite? Rñdēf/qz

Aristotelis.

in eo generatur spiritus vitalis/qui est sedes vi-
te. Unde fm Augustinū in libro de differentia
spiritus ⁊ anime/cor habet duos vētres: scilicet
dextrum ⁊ sinistrum. Dexter enim venter plus
habet de sanguine q̄ de spiritu: qui spiritus ge-
neratur ad viuificandum totum animal.

¶ Querit̃ quare cor sit rotundū ⁊ habet figurā
pyramidalem? Respondet̃ fm Aristo. q̄ figura
rotunda nō habet angulos: ⁊ ideo cor est rotun-
dū/ne materia corpori nocius ibidem possit reti-
neri. Aliter respondet̃ fm Aristote. quia figura
rotunda est motui apta: et ideo figura rotunda
(fm Aristo.) metaphorice agonia dicitur/ab a
qđ est sine ⁊ gonos/angulus: quasi sine angulo.

¶ Querit̃ quare in solo corde p̄ experiētiā fit
sāguis. Rñdet̃/qz sāguis est i eo tāq̄ i p̄po loco/
vel tāq̄ efficiēte/qđ alij dicūt de epate: vñ cor a
nullo mēbro recipit sāguinē/sz alia mēbra ab eo

¶ Queritur quare aliqua animalia non habēt
cor? Respondetur/licit non habeant cor/tamen
habent aliquid proportionale cordi: vt patet de
piscib⁹ ⁊ āguillis/q̄ spinas dorsi habēt p̄ corde.

¶ Querit̃ quare (vt videmus ad sensum) in bru-
tis animalibus/vt in aucis ⁊ pullis capite ipsis
amputato/cor adhuc pulsāt ⁊ viuit? Respondet̃ putat̃ pul-
quia spiritus vitalis diutius manet in eo q̄ in loz capiti
alijs membris: eo q̄ cor est primum viuēs ⁊ vlti-
mū moriēs: vt dicit Arist. de senectute ⁊ iuuetu huc palpi-
te. ergo cor diuti⁹ pulsāt ⁊ mouet̃ q̄ alia mēbra tāt.

¶ Querit̃ quare omē aīal carēs corde vel p̄por-
tionabili ipsi cordi: caret sanguīe/vt p̄ i muscis

Probleumata

Respondetur / quia cor est principium sanguinis. modo deficiente causa / deficit et effectus.

¶ Querit quare pulsus cordis certius indicat in dextero latere q̄ in sinistro? Respondet / qz calor cordis ibi facit maiorem habilitatem et calorem. ergo ibi plus sentit q̄ in sinistro latere.

Unde acci-
dit cordi
incopis.

Ex pulsu
cordis co-
gnoscei
dispositio.

¶ Quare calor aliquñ sincopat: ut p̄ in caducis et in epilepticis? Rñdet fm Cōstā. in lib. de stomacho. qz hoc fit ex defectu sui ipsius et pellicularū qbus coperit: qbus tūc infectis cor sincopat: et aliquñ fit ex infectiōe mēbroz vicinorū. Un qñ ex orificio stomachi exit humor venenosus: ille ledit cor et mēbra sibi vicina: et tunc illa inducūt sincopationē cordis. Notādū est qz fz Ari. dispositio cordis maxie cognoscit p̄ pulsum cordis: qz pulsus velox magn⁹ et frequēs cognoscit siue testat sup caliditatē cordis / et sup bonā cōplexionem. Et pulsus tardus et debilis testat sup frigiditatē cordis et malitiā cōplexionis. vnde mulieres in quantum sunt sancte habent tardiorē et debiliore pulsum q̄ viri. Et hoc etiā patet p̄ alias causas: ut infra patebit.

¶ De stomacho.

¶ Quare stomach⁹ est amplius. Rñdet fm Aristot. in li. de animalib⁹. qz in eo cib⁹ ut in olla pri⁹ de coquit et digerit / ut purū ab impuro separet. et ḡ per multitudinē cibi natura ampliat stomachū

¶ Quare stomach⁹ est rotundus? Rñdet fm Cōstā. in li. de stomacho. qz si haberet angulos tūc in illis cib⁹ nocius maneret: et sic hō nūq̄ febribus careret: q̄ tamē humores eleuant et consumunt: et nō abscondunt propter eius rotunditatē.

Aristotelis.

Quare caro stomachi sit multum nervosa et sensibilis? Rñdē fñ Ari. et Cōstā. qz nervi sunt dilatabiles et extēsbiles. et q stomachus tēpore repletionis dilatatur: et tempore famis restringit. ergo natura sagax disponit nervosuz stomachū

¶ Quare stomachus digerit? Respōdetur propter calorem in eo existentem: quia calor provenit a mēbris vicinis/scilicet ab epate et corde: qz videmus in fabrica arte q calor ignis separat erogenia. vt scoriam a ferro/aurum a cupro/argentum a stanno. et sic digestionē per calorem fit separatio puri ab impuro: et talis digestio est quadruplex secundum medicos.

¶ Quare stomach⁹ adiūgit epati/vt pz ad sensum? Rñdē fñ Cōstā. vt. s. qz epar est valde calidū: qz dī a pir/ qd est ignis: vt q sua caliditate possit iuvare ad digestionē. igit circundat ipm.

¶ Quare cōit patimur plus frigus post prādiū q ante? Rñdē: qz tunc totus calor vadit ad stomachum pro digestionē faciendā: et sic partes exteriores in frigidantur omni calore priuato.

¶ Quare post prandīū immediate sit malū stu? Cur prohibere? Rñdē/qz cū calor dī laborare pro imagi beī studiū natione studiij/tūc nō laboraret pro cibo digerē immediate do: et sic cibus remaneret crudus: ideo fñ medi⁹ post sumcos homo prius debet spaciari post prādium ad ptū prādī centum passus: vel fñ aliquos ad mille.

¶ Quare mulieres impregnate primo et tertio mense habent appetitum mordinatū ad comedē dū carbones/cineres et c. Rñdē fñ Cōstā. vt supra: qz quales sunt humores in stomacho illarū

Problemata

mulierū talia nutrimenta appetunt. Et quia in mulieribus impregnatis sunt putridi et corrupti humores replentes stomachum: ideo appetunt similia. Cum omne simile applaudat sibi simili.

¶ Quare stomachus carnes valde pingues tarde digerit? Respondet / qz tales carnes natant in stomacho: modo optima digestio fit in profundo stomachi: vbi carnes pingues non possunt venire. et ergo tales sunt multū somnolenti post esum pinguium carniū: quia in eis digestio retardat.

¶ Quare stomacho infirmo omnia alia mēbra male se habēt: et eo sano melius sunt singula mēbra disposita? Respondet sēc Constantinum in principio sui libri: qz stomachus colligātiā habet cū cerebro / corde / et epate: que sunt membra principalia. ergo ipso dolente oīa mēbra dolēt. Aliter respondet: qz impedita prima digestione alie digestiones impediunt. Nam in prima digestione pncipiū est infirmitatis / scz in stomacho.

Car iuue
nes citius
suriat
p̄ senes.

¶ Quare iuvenes citius esuriūt q̄ senes? Rñ-
det sēc hipo. in prima particula amphorismoy.
et Galienū ibidē in cōmento. q̄ iuvenes propter
tria cibo indigent. Primo propter incrementū.
Secūdo ppter restaurationē vite. Tertio propter
conseruationem vite. Aliter respondet q̄ iuue-
nes sunt calidiores senibus: eo q̄ senes sunt fri-
gidi et sicci. vt patet per Aristotelem in libro de
generatione animalium. ergo calor in iuuenib⁹
plus digerit: et per consequens plus appetunt.

¶ Quare medici precipiūt q̄ existēte appetitu
comedēdi debet quis comedere? Respondet sēc

Aristotelis.

Auicenam/ q̄ tollere famē est stomachum ma-
lis humoribus ⁊ putridis adimplere/ quos attra-
hit ad se loco cibi: vt patet p̄ experientiam: cum
ieiunamus/ de nocte habemus appetitū comedē
di: sed sequēti die minime. ergo est signum q̄ sto-
machus tunc est repletus malis humoribus/ ma-
xime orificium eius: que repletio nō est vera/ sed
mendax: et propter hoc sumpto modico cibo re-
greditur statim appetitus: et ergo dicunt vulga-
res pro communi prouerbio/ q̄ os est trufator:
quia licet fuerit corruptum malis humoribus/
sumpto tamen cibo reuertitur appetitus.

¶ Quare consilium medicorum est q̄ homo de-
bet successiue comedere? Respondet f̄m Auice-
nam: quia stomachus nimium repletus/ tunc ci-
bus supernatabit in eo: quod est valde periculo-
sum. Alia causa est: quia sicut ligna multum fri-
gida suffocāt ignē: sic cibaria suffocant calorem
naturalē: ⁊ ergo optima medicina est vti mode-
stia ⁊ tēperamēto in cibo ⁊ potu. Unde versus.
Esse cupis sanus/ sit tibi parca manus.

Pone gula metas/ etas vt sit tibi longa.

¶ Quare alio ⁊ alio tēpore anni appetunt alia
⁊ alia cibaria: vt in hyeme carnes bouine ⁊ vac-
cinne ⁊ porcine. In estate appetūt carnes subti-
liores: vt vctuline/ agnite? R̄ndet ideo q̄ cōple-
tio variat f̄m tēpus anni: vt p̄ p̄ Alber. in li. vi.
p̄ncipioꝝ. Aliter r̄ndet ⁊ meli⁹: q̄ hoc p̄p̄ qua-
litatē ipsoꝝ tēpoꝝ: q̄ frig⁹ hyemis facit melio-
rē digestionē: q̄ v̄tres calidiores sunt i hyeme/
p̄pter frig⁹ circūstās: vt dicit hipo. in p̄ma par-

Problemata

ticula amphorifinoz. et Arist. in. j. meteoroz.

¶ Quare cib⁹ nō dī eē nimis calid⁹: vt pip⁹ et zī
ziber⁹ rñr. qz cib⁹ calid⁹ adurit sanguinē et dispo
nit ad leprā sic ecōuerso / cib⁹ frigid⁹ mortificat
et cōgelat sanguinē. etiā cib⁹ nō dī eē nimis ace
tosus: qz ille cito iducit senectutē. Itē cibus non
debet esse nimis cōditus: qz ille adurit interiora
et post illū cibū op⁹ potare multum vt post aleca
cruda: item cibus non debet nimis esse dulcis: qz
dulcedo maxime constipat venas.

¶ Quare sit bona p̄suetudo caseus comedere post
prādiū et pira post oīa fercula imediate? Rñr. qz
caseus rōnet terrestritatē et grossiciet tēdit ad fū
dū stomachi: et sic dep̄mit carnes et ille cib⁹ dige
rit oēs alios/seip⁹ digerere nō pōt. Sic ēt dī de
piris. Notādū de caseo/qz case⁹ recēs ceteris lauda
bilior/sz case⁹ vet⁹ et sicc⁹ et falsus est pessim⁹ ci
to faciēs dolorē capit⁹ et epat⁹/facit cōstipatio
nē et q̄to fuerit veterior tātō ē deterior. Quā⁹
Caseus est neq̄ nam dirigit omnia seq̄.

¶ Quare post pisces sit bonū comedere nuces vt
dicit metrista? Rñr. qz pisces nuces: post carnes ca
seus assit. Rñr. qz pisces aliqñ sunt venenosi / qz
neces sunt difficilis digestionis et facilliter putrescunt
et corrūpūnt et nuces iuuāt p digestionē quia sunt
mediocriter calide. Alia ratio: quia quādo sunt
venenosi vt dictū est / mox nux est remedium con
tra venenū: qz pisces tēperant p nuces / et sic sanus
est sumere nuces post pisces / sz tñ notāda ē regu
la de piscib⁹: qz pisces dñt eē de aqua clara et pe
trosa et non frigida et lutosa et nō quieta. Unde

Aristotelis.

versus. Currant per aquam mundam claramque
petrosam. Sicut cocti vino pisces cum petroclyno.
et tales pisces minus nocent.

¶ Quare novus cibus multum nocet stomacho:
ut in festo pasche multi leduntur ex novo cibo: Res-
pondeat. quia talis cibus nimis avidè comeditur: er-
go replet stomachum/et sic stomachus difficulter
potest digerere istum cibum/ et sic eius immoderata
congestionemulti moriuntur: quia est regula Galieni
et hipocratis/ quia gula interficit plures quam gladius.
Ideo sumopere valet moderatio cibi et potus.

¶ Quare sit malum pausare in mensa et paulatim
diversa cibaria comedere: Respondeo. quia quod ultimum
prostat: tunc primum incipit augeri et sic partes
digerendo non equeuntur et cibus decoctus corrumpitur: et
hoc bene prope dunt galli: quia ad maius duo vel tria
fercula comedunt. Est tamen notanda regula de or-
dine cibario: quia plura habentur fercula quorum quod
dum sunt subtilia in digestionem/ sicut caro pulloz/ sumptioni
hedozum/vitulorum/ova mollia et sorbilia et hu-
iusmodi: tunc illa subtilia debent precedere. Sed
grossa/ ut caro cervorum/porcorum/vaccarum/af-
satura porcina vel vaccina/ova dura/in patella
fricta debent postponi. Ratio est: quia si prepo-
nerentur/ tunc ipsis cito digestis impedirent di-
gestionem aliorum/ et tunc subtilia iam digesta vio-
lenter retinerentur: et in stomacho corrumpere-
ntur ex quo sequitur eructatio/nausea/fastidium et do-
lor capitis/calor ventris et magna sitis: et per consequens
quod valde nociva in eadem mensa comedere
lac et bibere vinum: quia disponunt ad lepram.

o iiii

Cur novus
cibus sit noxi-
us stomacho.

fol
ch
ot
t
im

tu
re
et
in
cu

Ordo ser-
vandus in
sumptione
ciborum.

Probleumata

Queritur quid melius digerit i stomacho ci-
bus vl' potus: respondet q' potus citius digerit
q' cib'us: quia cibus est maior q' potus: ergo ci-
bus difficilius digeritur.

Quare bonum est potare ad prandium: Rñr
vt potus temperet cibum et reddat eum aptum
digestioni: q' olla repleta carnibus aut piscib'
si non habeat humiditatem tunc sequitur illius
pulmenti et olle destructio. Et stomachus ha-
bet se vt olla decoquens cibum: Ergo a medi-
cis est consultum interprandia potare.

Quare bonum sit cenā nō demittere serotinā
Rñr: q' ideo post cenā sequitur motus sic cib'
non intrat profundum stomachi sed remanet in
digestus, et sic inducit nocumenta: et ergo bonus
est cenam esse breuem et modicam. vnde versus
Cena leuis cenaq' breuis sit tibi: quia magna ce-
na nocet medicina docet res est manifesta. Et
magna cena stomacho si maxima pena. vt sis no-
cte leuis sit tibi cena breuis.

Cur bre-
uis aut
nulla om-
nino cena
laudatur.

Quare stomacho ieiuno vinū bibere sit val-
de insanū: rñr fm Auicena/ q' tales sobria pota-
tio vini dat magnū periculū icerebro et quādoq'
inducit morbum caducum vel appoplexiam.

Quare aquā frigidā multū bibere est pericu-
losum: Rñr/ q' vnū contrariorū expellit et impe-
dit reliquū. vt patet per Aristotelem primo de
generatione: sed quia aqua est summe frigida:
ergo veniens ad stomachum impedit digestio-
nem et calorem digerentem.

Quare bibere de nouo musto sit valde pericu-

Aristotelis.

losum ipsi stomacho: Rñr/ q̃a est indigestibile: er Tur bibe
go multum inflat ventrē/ sic aliq̃liter prouocat re mustuz
dissenteria. i. fluxū vētris sanguinē. Quid vsus, sit valde
Impedit vrinas musum soluit cito ventrē. S; periculo-
de vino bono bibere ē cōueniens. Unde. versus. sum.

Q̃inū sit clarum vetus subtile maturū. Ac bene
limphatum soluens moderamine sumptum.

¶ Quare statim post prādium laborare sit phi
bitum a medicis: iuxta hunc versum.

Post mensam pouca nec eas nec stes sine causa
Respondetur q̃ huiusmodi triplex est ratio.

Prima est: quia motus post prandium ledit vīr
tutē digestiua. Et sic cibus i digestus depellitur

Secūda est: q̃ motus post prandiū facit vt men
bra crudū attrahant cibuz qđ statim est cā egri-
tudinis. Tertia est: q̃ motus facit cibum descē
dere anteq̃ digeratur. z si hō incipiat ambulare
post prandiū tūc motū paulatim incipiet. Sed
post cenā motus est bonus: q̃ post cenam cito se
quitur somnum/ ergo parum est spectandum/ vt
per hoc cibus intret profundum stomachi.

¶ Quare de mane anteprandium sit bonuz spa
ciari: Rñr/ q̃ talis motus dat mēbra cōmoda z
congrua ipsi spaciēti. q̃a calores naturalē for
tificat et facit descēdere supfluitates stomachi.

¶ Et ergo dicit Auicē. q̃ dūmittentes exerci-
tū z motū incurrūt ethicam/ z ille motus patz i
his versib⁹. Ante cibū pge mot⁹ p̃mus modera-
tus. Post cenā stabis aut passus mille meabis.

Quare s; doctrinā aui. z ypo. vomere sit valde
sanū: rñr fm eos/ q̃ purgat stomachū ab oī hūo

Probleumata

Cur vomere nociuū. nam ibi expellitur: nā passiuā. s. glau-
tus a medica vel viridis q̄si in stomacho maneret febricitia
cis p̄mēde picula induceret. etiā s̄m auice. nam vomit⁹ pur-
gat oculos purgat caput ⁊ mundificat cerebrū

**Quare sonus valde fortificat stomachū ⁊ virtutē
digestiuā.** r̄nr. qz ī sōno vadit calor naturalis ad
ītra digestionē p̄fortādo s̄ calor iuigila manet
circa locum sensuum ⁊ in toto corpore dispersus
**Quare hō patit̄ īfirmitates vt cib⁹ ⁊ pot⁹ a sto-
macho receptus in eadē qualitate et quantita-
te p̄ inferiora expellant̄.** R̄nr qz hoc ē p̄pter debi-
litatē virtutis naturalis. s. appetitiue v̄l attracti-
ue digestiue retētiue ⁊ expulsiue q̄ īfirmitas lien-
teria vocatur. Nota differentiam inter liente-
riam dyaeream et dissenteriam. Unde versus.
Cruda lien simplex dyen sed sanguine dissen.

De sanguine.

Quare oē aīal hñs s̄guinē necesse ē h̄re ep̄ar
R̄nr. s̄z Ari. qz sanguis p̄mo gñat̄ in epate et qz
ep̄ar est sedes sanguinis/ s̄z aliquos medicos at-
trahitur a stomacho per quasdam venas princi-
pales a quo generatur talis sanguis.

Quare s̄guis sit rube⁹. R̄nr. qz assimilatur
mēbro in q̄ gñat̄. s. epati quod est rubei coloris.
Etiam sanguis est dulcis: quia est bene digestus
⁊ coct⁹ ⁊ p̄p̄ de terrestreitate s̄guini admixtū
sanat salsedinem in eo vt patet per philosophus
in libro metheororum.

**Quare mulieres habent spissiozem sanguinē
q̄ viri.** R̄nr qz p̄pter frigiditatē īspissantē. Fri-
giditas ex sua natura cōdēsāt coadunat cōstrin-

Aristotelis.

git vel congelat / vt patet in libro methéoroz.

¶ Quare sanguis venit ad totū corpus ab epate: quo pacto
re et p quē modū? **R**espōdet q p venas principa sanguis p
les et p epaticam caphalicā medianā et p venas totū corp⁹
capitales / de qb⁹ patet in lib. amphorisimorum. dispgitur.

De vrina.

¶ Querit quō vrina venit ad vesicā cuz tunc ve
fica sit clausa: aliqui dicunt q fundando: et videt^r
esse verū cum vrina nō sit mortificatiua vt patet
per egidium / ergo aliter. **R**espōdet. s. q semipel
licula q est in vesica aperit et p eā intrat vrina: et
quia illa pellicula ē duplata ideo ecōuersa clau
ditur. Et dicit Theophilus. vrina est nunci⁹ nō
fallax: quia testatur supra sanitatem et egritu
dinem animalis: vt dicit hipo. in lib. amphoris
imorum q homines habent de mane vrinam al
bam et ante prādium rubeam et post prandii cā
didam et similiter post cenam. Et multi colores
vrine de quibus nihil ad presens.

¶ Quare ydropisis venit ab epate: rñr fm Lō. q
virtus digestiua i epate nō pōt materiā grossā cō
uertere in qtuor humores / s; puerit solū i aquā
q tumescit et inflat hoīem et maxime ventrem.

q ydropi
sis veniat
ab epate

De felle.

¶ Quare aialia habēt fel? **R**ñr q ibi recipitur
humor colericus q suo acumine multum iuuat
viscera ad expellendum superflua. Etiam iuuat
ipsum stomachum in digerendo.

¶ Quare icteria venit ab felle: **R**espō. qz hūor fel
lis est glaucus et croceus: igitur cum pori fellis
obstruuntur tunc ille humor nō pōt intrare sac

Problemata

culum fellis: sed miscetur cum sanguine vadens per totum corpus inficiendo cutem.

¶ Quare equus/mulus/asinus/z coruus nō habēt fel? Rñdē fñm Aristo. in lib. de aīalibus: q̄uis illa aīalia sic dicta non habeāt fel in sacculo habent tamen fel dispersum per paruas venas.

De Splene.

¶ Quare splen est caro nigra: vt patet per sensum: Rñdē fñm Aristo. in loco preallegato q̄ splen causat̄ ex materia terrestri. i. ex materia nigra: modo affectus assimilatur sue cause. Aliter rñdē fñm medicos: q̄ splen est reseruaculū melēco' ie/ modo melencolia est nigra colera.

¶ Quare hō habēs magnum splenē sit macer? Rñdē fñm q̄ splen multā trahit ad se materiā que deberet trāsire in pinguedinē. z ergo p oppositū homines parui splenis pingues efficiuntur.

Cur splen
dicat̄ idu-
cere risu?

¶ Quare splen facit ridere: vt dicit Isidorus. Splene ridemus / felle irascimur / corde sapimus / iecore amamus / et cerebro sentimus. vt etiam tangit Ebrardus capitulo de verbis.

Cors sapit / z pulmo loquitur / fel commouet iram
Splen ridere facit / cogit amare iecur? Rñdē fñm valde naturaliter / q̄ splen attrahit ad se melencoliā / eo q̄ est proprius locus eius: que melencolia est causa tristitie: z illa ibi cōsumit̄. z sic deficiēte causa deficit z effect⁹. q̄ aut melēcolia est causa tristitie p̄z p Aristo. in phemio de aīa. z ergo illa p̄sumpta sequit̄ oppositū tristitie: scilicet gaudiū. Et eadē de causa vel facit irasci: q̄ colerici sunt iracūdi: q̄ mltū habēt humore fellis.

Aristotelis.

Et nota p lucido intellectu illoꝝ q̄ quatuor hu **Uñ gñat**
moresunt in hoīe. scz sanguis/colera/flegma/7 i hoīe qua
melencolia: quozū q̄libet hz spāle reseruaclū/7 tuoz hūo=
mēbrū spāle in q̄ reseruat 7 cōseruat. **Uñ ex par** res: et a q̄
te materie sicce 7 calide gñat colera/q̄ vadit ad recipiant
fel/vbi hz locū in quodā sacco. Sed ex pte ma
terie frigide 7 sicce gñat melēcolia / q̄ vadit ad
splenē tāq̄ ad suū receptaculū fm̄ medicos. **Sz**
ex pte materie frigide 7 humide gñat flegma:
qđ vadit ad pulmonē tanq̄ ad suū receptaculū:
vel fm̄ medicos ad splenē. Sed sanguis q̄ est no
bilissim⁹ humor dicit̄ gñari in epate: 7 ibi videt̄
esse proprius locus.

¶ Sequitur de coitu.

¶ Querit̄ quare coeūt aīalia: **Rñdē** fm̄ **Aui-**
cenā. ij. de aīa. sup illā literā. Naturalissimum q̄
dem operū in viuētibz est generare sibi simile
in specie: qđ fit propter cōseruationē speciei: qz si
coitus nō esset/omnes species dudum perisissent.

¶ Querit̄ qđ sit coitus: **Rñdē** q̄ coitus est mu
tua actio maris 7 femine p̄ instrumenta ad talē
actum deputata/ad seruandū sepeciem. Et ideo
dicūt theologi: qñq̄ coitus nō fit ppter genera
tionē sibi similis: tunc est maximum peccatum.

¶ Quare coitus tēperat⁹ sit pueniens saltē q̄
bus licitū est: **Rñdē** fm̄ **Auice. 7 Cōstā. in lib.**
de coitu. q̄ coitus alleviat corpus 7 aīam/7 hila
rat caput/7 sensus pfortat/7 aufert multas egri
tudines melencolie: qz expellit fumū spermatis
de cerebro/7 expellit materiā apostolicā: 7 ergo
fm̄ **Auice. iij. canonis.** ex dimissione coitus ali
quādo causat̄ tenebrositas oculoꝝ/7 vertigo ca

Probleumata

piris. Unde sperma viri ultra debitum tempus retentum conuertitur in venenum.

¶ Quare distēperat⁹ coit⁹ z nimis assiduus sit nociuus? Rñdēf / qz destruit visuz / z corpus exsiccat. qz dī Ari. ij. de gñatiōe aīaliū. Luxuria est emissio pure hūiditat / z cerebrū cōsumit z inducit febres acutas fm Auice. vt expertū est maxime abbreviat vitā fm Ari. i li. de lōgitudine vite

Passer est z hoc declarat Albertus de passere: qui propter aīal falax nūmum coitum tantū peruenit ad tertiū annū. z lasciuū.

¶ Quare melencolicis z colericis valde nocet coitus? Rēspōdetur / quia eos multum exsiccat cum de se sūt sicci z ipsis inducit siccitatez. Per oppositū flegmaticis z sanguineis multum prodest coitus / vt dicit Auicē. qz in eis est multū de tali materia / q̄ necessario a natura expellēda ē. Quis Ari. dicat qz omne aīal pingue sit paucis spermatis: qz materia transit in pinguedinem.

¶ Quare femelle aīaliū brutoz nō appetūt coitū post impregnationem? Rñdēf fm Albertum quia tunc matrix femelle est clausa / z menstrua tunc sunt retenta: ḡ appetitus circa illas cessat.

¶ Quare mulieret equa post impregnationem appetūt coitum / vt dicit Aristō. in lib. de animalibus? Rēspōdetur fm Gal. de muliere / qz recordatio inuitat ad coitum: z quia mulieres recordantur ad delectationem in coitu precedenti habitam / z sic appetūt coitum. Sed de equa respōdet: quia est aīal multū vorax: quare habet in se multas fumositates distēperatas: ergo appetit aliud sperma eo qz omne simile appetit suū filē.

Aristotelis.

¶ Quare repleto corpore non est coeundum? Respondetur sicut Aristoteles, quia prohibet digestionem. Similiter non est bonum ventri famelico: quia ille coitus valde debilitat corpus animalis.

¶ Quare non sit bonum post balneum coire? Respondetur quia tunc pori sunt aperti: et calor per totum corpus est dispersus: ergo coitus sequens balneum maxime infrigidat ipsum corpus.

¶ Quare post vomitum et post solutionem ventris minime valet coitus? Respondetur quia est valde periculosum facere duas purgationes in uno die, ut dicit Hippocrates et Galenus. Sic est de coitu et solutione ventris: cum renes per coitum purgantur: et intestina per vomitum.

¶ Quare animalia agrestia in coitu sunt furibunda? quod patet in cervis: qui tunc maxime clamant et vociferantur: et etiam patet de asinis: qui tunc solent insanire, ut dicit Constantinus, ex auctoritate Hippocratis. Respondetur quia tunc membra sunt maxime insensa ex actu venereo: et natura laborat ad expellendum superfluum: quod in sensu disponunt ad iram, et ad furorem, ergo post coitum sunt statim mansueta.

¶ Quare in coitu est tanta delectatio? Respondetur quia coitus est opus despectum in se et totum malum et inmundum valde: ita quod omnia animalia naturaliter abhorrent illum actum: et si non esset tanta delectatio in eo nunquam fieret actus coitus: quia talis actus inmundus est et malitiosus, et contra naturam in tali delectatione sic libenter se exercet ut species rerum possit conservare.

¶ Quare frequenter coeuntes non habent tantam delectationem sicut raro coeuntes? Respondetur quod fit propter tres rationes. Prima ratio est quia meatus seminis est nimis largus et

Probleumata

ampl^o: g^o semē nō facit morā ex cui^o mora īducit^r
delectatio. Scda rō ē q^z ill^o sp pp p^otinuū coitū ē
paucitas semis: z sic itez nō facit delectationē.
Tertia rō est/q^z ī illis aliquo loco seīs emittit fā-
guis crud^o z indigest^o/vel alia mā aq^{sa}. z q^z hec
māria nō est calida: g^o nō facit talē delectationē

Utrū ali-
qua aīa-
lia concī-
piāt p os.

Querit^r utrū coit^o possit fieri p os. s. q^z aliqua
aīalia cōcipiāt p os: vt dicūt qdā de cornicib^o q^z
osculādo se rostro coeūt z cōcipiūt. Et qdā dicūt
q^z mustella cōcipit z parit p os. R^ondet^r fm Ari.
in lib. de aīalibus/q^z ille sermo est penit^o falsus
z fictus: q^z licet colūbe rostrizēt se/ tamē ex hoc
nō cōcipiūt/ nec etiā sic coeunt. Et iā q^z mustella
semp^o portat in ore fetū suū de loco ad locū: z er-
go ipsi putāt q^z pariat p os. Unde Aristo. ita de-
clarat z arguit. Quicquid intrat per os/hoc di-
gerēdo cōsumit^r: sed si semina per intrarēt/ tunc
digerendo consumerent^r. ergo zc. Maior patet/
quia non est dabilis instantia. sed consequentia
tenet in darij. Sed diceret forte aliq^s tamē bea-
ta virgo cōcepit p aurē. s. p verba. g^o etiā possibi-
le est q^z aliqua mulier concipiat per os. Respon-
det^r q^z non fuit naturaliter/ sed sup^onaturaliter z
miraculose: z de illa cōceptione nihil est ad pro-
positum. Unde dicit venerabilis dñs Albertus.
Quid mihi de theologia/ cum ph^oy^osice loquor.

Querit^r vnde generatur semen viri? Respon-
detur q^z sunt diuerse opiniones medicorū z phi-
losophorū. Et dicūt quidam q^z generatur ex
superfluis quarte digestionis. Et alij dicunt q^z
sperma sit sanguis purus s cerebrofus: et est

Aristotelis.

decoctum et in testiculis dealbatum. Sed alii dicunt quod sit superfluum secunde et tercie digestionis. Sed quia similia sunt sudor/urina/sputum/flegma/colera: quod dicit Aristoteles in de generatione animalium. quod sperma semper est superfluum ultimi nutrimenti. scilicet sanguinis per totum corpus dispersi: sed tamen precipue diffunditur et deciditur a membris principalibus. scilicet a corde/hepate/et cerebro. Et huius signum est: quia talia membra in digestionem virtutis seminalis maxime debilitantur. Et ex illo patet quod coitus sit minime proficiscus. Sed tamen aliqui asserunt quod predicta sunt intelligenda de coitu excellenti: sed non dico moderato. Notandum sunt aliquae virtutes que lucide patent in his inertiis de moderato coitu. Unde versus.

Alleviat corpus coitus moderamine factus.

Quibus sit licitus/quibus non valde nocivus.

Quare semine viri sit album: cum tamen semine mulieris sit rubrum? Respondetur quod in viris est album propter magnam caliditatem: et est magis decoctum: quia in testiculis dealbat: quorum caro est alba: sicut et caro mammillarum. Sed semine mulieris est rubrum: quia est superfluum secunde digestionis: quod celebratur in hepate: quod hepatis est membrum rubrum. igitur et cetera. Alii respondetur: quia menstruum est sanguis corruptus et indigestus. quod habet colorem sanguinis.

Queritur utrum sperma decidat a membris vel ab humoribus? Respondetur secundum aliquos quod a membris sicut iam dictum est. et hoc sic probatur: quia sensibili licet videmus quod claudus generat filium claudum: et per huius cicatricem generat filium huius cicatricem. ut dicit Aristoteles in libro de animalibus. Et hoc non fieret si non esset decisio a membris. Sed tamen alii dicunt quod decisio sit ab humoribus: quia sit ab ultimis

Probleumata

nutrimento: modo nutrimentum nō est membrū
sed humor. Sed primam opinionē de parte trās-
cato. Respondetur q̄ Aristo. secūdo de genera-
tione animalium. vult q̄ hoc sit propter imagi-
nationem matris tempore coitus.

*Cur ima-
ginatio fa-
cit puerū
assimilari
ei imagi-
nate.*

¶ Quare imaginatio mris de ethiope generat
filium nigrū. et hoc etiā est verū de alijs opinionib⁹
Unde refert Albertus magn⁹ q̄ quedā regina
in coitu imaginabatur de viro ethiope prope lectū
depicto cū imagine magno et distorto: et sic cōce-
pit et peperit filium nigerrimū. Ad hoc responde-
t̄m Avicenam/ q̄ imaginatio de casu facit ho-
minē cadere: et de lepra facit hoīem leprosum: sic
etiā in pposito imaginatus est supior formati-
ua fet⁹ et precipit formale tale q̄le imaginatū est.

¶ Querit̄ utrū semē viri ingrediatur substantiā
et materiā fetus? Respondet̄ q̄ utrūq; semē tā pa-
tris q̄ matris materialiter intrat substantiā em-
brionis: q̄ vt lac coagulatum intrat substantiā
casei: ita habet se sperma vt coagulatum: et in ē-
struum plenitudinē habet lactis: sed illa opinio
nō videt̄ valere: ergo rñdet̄ s̄m Ari. et s̄m alios
phōs: q̄ semē viri nō intrat substantiā fetus. qđ
probat̄ sic: quia materia et causa efficiens coinci-
derent: quod est contra philosophū. Tenet conse-
quētia: q̄ semē ipsius viri nō intrat substantiā fe-
tus eo qđ est principiū efficiēs ipsius pueri: sicut
dominator est causa efficiens et principiū ipsius
domus. Item ex alio probatur: quia eadem est
materia nutrimenti et generationis. secundo de
anim. quia ex eisde sumus et nutrimur. ideo spes
ma non potest esse materia nutrimenti s̄m Auer

Aristotelis.

roin. Unde secundum rei veritatem respondet /
q semina amboꝝ claudunt in matrice: sed semē
viri disponit semē mulieris ad receptionem for
me seu anime: quo facto conuertitur in humidū
et exalatur per poros matricis: quod patet / qā
solum mēstruum est materia fetus.

¶ Quare matrix auide & cupide attrahit semē
qz vt dicit Auer. fuit quedam puella in balneo
vbi spermatizatū fuit: & illa puella ab attractio
ne seminis cōcepit & peperit. Rñdē fm Auer.
q matrix ex natura specifica attrahit ipsum ses
men vt manes ferrum / & agatescalibē sic attra
hit ipsum ad suam perfectionem propriam.

¶ Quare mulieres habēt mēstrua: Rñdē fm Cur muli
medicos qz sunt frigide in respectu ad viros. er tibus acc
go totū nutrimentū nō pōt cōverti in ei⁹ sangui- dunt men
nē: & g magna ps trāsit in mēstruū / qz in oī mēse strua,
& qualibet muliere etatis & sana expellūtur: qā
ante tridecimū annū nō fluunt: etiam dico sana:
qz aliquę mulieres infirme nō patiunt mēstrua.

¶ Quare mēstrua fluūt a mulierib⁹: Rñdē / qz
mēstruū est materia venenosa. Itā dicit Ari. in
gñatione aialiū q mēstruū recēs & fluēs si tāgit
arborē vel ramū arboris virētē talis arbor are qz erit ta
scit vel deficit. Itē dē Aristo. si canis gustaret de le sit men
mēstruo tertia diceēt rabid⁹: & si musce tāgunē struum.
ab ipso illo die moriunt. & g natura sagax oī mē
se expelli voluit a mulieribus mēstruum tanq̃
inimicum vite contrarium. ergo retentum a mu
lieribus vltra debitum tempus fm Aristo. indu
cit pessimas infirmitates / scz syncopin & extasin.

¶ Quare añ tridecimū annū nō fluūt mēstrua?

Problemata

Rñdet qz iuuēcule sunt calide ita. s. q. bene dige
rūt totū cibū: q. mēstruū i eis nō gñat ante illud
tēpus: z p cōsequēs nō expellit. Et hoc est verū
nisi bonitas vel malitia complexionis impediat

¶ Quare mulieres post quinquagesimū annum
non patiuntur mēstruū vt patet in metris.

Adde decem ternis mulierum mēstrua cernis.

Ad quinquaginta durat purgatio tota.

Ibi rñdet q. mulieres veteres sunt steriles. q. nō
habet mēstrua. Aliter rñdet z melius: qz tūc na
tura est debilis. z sic nō pōt ipm expellere pre ni
mia debilitate. q. in eis est maxima quātitas im
mūditie in vna massa: z sic efficiunt ita immūde
vt suo anhelitu inficiunt homines. z ergo tūc in
eis tuſſis abundat z alia mala. ergo fm consiliū
medicorum abstinendum est a talibus vetulis.

¶ Querit quare mulieres taliter existētes ve
nenoſe nō inficiūt semetipsas: rñdet qz venenum
nō agit in seipm: s. in aliud sibi obiectū. Aliter
rñdet z melius: qz cōsuetū est mulierib⁹ talē ma
teriā habere: ergo eis nō nocet. Refert em alber
tus magnus de quadā puella que in colonia ad
ipsum ducebat comedit oēs araneas nil eis no
centes: sed fuerūt sibi cibus aptissimus. Et dicit
Ari. in lib. de regimine pncipū ad Alexā. regē z
narrat sibi de quadā puella q. in iuuēute fuit nu
trita veneno: z super illo dicit cōmentoz secūdo
physicorū q. qdam homines vsirati fuerūt come
dere venenum sic q. erat eis cibus quotidianus.

¶ Quare mulieres ipgnate nō patiūt mēstrua
Rñdet qz tūc mēstruū trāsīt in lac: z nutrimen
tum fetus. ergo mulier impreguatā quando pa

Aristotelis.

titur menstruum hoc est signum abortionis.

¶ Quare in tribus primis mensibus menstruum mulieris impugnate adhuc fluit? Rñr ppter paruitatem et nouitatem pueri: quia adhuc nō potest sumere totam materiam menstrualementem.

¶ Quare femelle animalium brutorum ut volucrum et piscium nō patiuntur menstrua: res. p. ari. et alber. q. brutis greffibilibus menstruum trāsit in materiam pilorum/ in piscibus trāsit in squamas: et in quibus in plumas. Et hoc considerandum est sic esse verum: quia inter bruta animalia femelle frequenter magis sunt hirsute quam masculi et femelle piscium magis sunt squamosae et femelle avium magis sunt penose.

¶ Quare menstruum recipit nomen a mense. rñr. quia est spatium temporis mensurandi motum lune/ quia luna motum suum perficit in. xxix. diebus et. 14. horis: modo luna habet dominium super humidum: ut patet secundum methorozum/ sed quia menstruum est humidum: ergo caput denominationem a mense: nam humidum crescit luna crescente: et ipsa deficiente deficit.

¶ Quare quedam mulieres diutius patiuntur talem fluxum: et quedam brevius: quedam per sex dies: quedam per septem: alie vero per tres ut frequenter in omnibus: rñr quia prime sunt frigidiores: ergo plus generatur in eis de menstruo: et per longiore tempore expellitur/ et alie sunt calidiores: ergo minus generatur in breviori tempore expelluntur.

¶ Queritur ubi reservatur menstruum ante fluxum. Dicunt aliqui quod in matrice/ sed Averrois hoc reprobat et dicit quod maxime est locus generationis: scilicet tale menstruum ad generationem nihil facit: rñdet ipse sicut dicebat de fluxu emoroidorum/ scilicet quod

Probleumata

quedam vena circa spinam dorsū ipsa menstrua
reſeruat. Et huius ſignū eſt : quia mulieres iſte
tempore menſtrui patiuntur dolorem dorſi pro
pter eius expulſionem a natura.

¶ Querit̃ utrū meſtruū qđ oī tpe expelliť & me
ſtruū de quo fetus gñat ſint idem? Reſpōdet q
non: qđ primū eſt impurū et indiſpoſitum ad gene
rationem ſed ſecundum eſt valde purum & clarū:
et ergo ſanguis ille eſt aptus generationi.

¶ Quare mulieres impgnate tpe menſtrui ge
nerant filios leproſos & imbecilles. Reſp. qđ me
ſtruū eſt venenolum immo venenoliſſima eſt mu
lier menſtruola. modo vt pater in libr. de cauſis
cauſe reducent in effectibus etiam per philoſo
phum effectus gerit aliqualem ſimilitudinē ſue
cauſe: ergo ille natus male diſponitur.

¶ Quare mulieres nō vniformiter eodē tpe me
nſtrua: qđ quedā in nouilunio / que
dam in plenilunio / qđā in defectu lune: Rñr qđ ē
propter diuerſas cōplexiones mulierū. Tñ l3 oēs
mulieres i reſpectu ad viros ſunt flegmaticę tā
mulieres inter ſe ſic habēt: qđ vna eſt magis ſan
guinea & alia magis colerica &c. mō quēl3 luna
h3 quatuor quadra: & ille hñt quatuor comple
xiōes. pma eſt ſanguinea: ſcda colerica &c. Mu
lier ſanguinea patit̃ in pma quadra / colerica
in ſecunda / melencolica in tertia et ſic de alijs.

¶ Quare mulieres ſanguinee patiūt fluxū me
ſtrui in pma quadra: Reſp. ſm Galie. in lib. am
phoriſmox: & ſm Guilbertū in ſex principijs: qđ
omne tale additū ſuo tali facit ipm magis tale
ergo pma quadra lune mulieri ſanguinee aug=

Aristotelis.

mentat sanguinem: & tunc sic expellit. Etiam rñr
q̃ luna noua recipit iuuenes: quia tales sunt ma-
gis sanguinei q̃ senes iuxta hunc versum.

Luna vet⁹ veteres/iuuenes noua luna requirit.

Quare vt frequēter omnes mulieres in fine
mensis patiunt^r menstruum: respondet. qz gene-
raliter omnes mulieres sunt flegmaticę: modo vl-
tima quadra est flegma. Aliter respondet q̃ hoc
est propter defectum: ergo in eis frigiditas ope-
ratur ad multiplicandum illam materiam & ma-
teria multiplicata tunc expellitur.

Querit^r quare in tali fluxu mulieres patiunt^r
dolores. rñr. qz est filis dolores stranguineę. i. p-
iectionis vrine: paulatim et guttatim qz sicut strā-
guineę que sit ex potu indigesto vias vrinales
subtiles ledit: sicut cōtingit post balneū: sic etiā
materia mēstrualis est q̃ terrestris et indigesta
ledit vias per quas digeri debet et transit.

Quare post fluxū menstrui mulier facili^r conce-
pit. rñr qz tunc melius est disposita ad conce-
ptionē qz est mundata menstruis. Un̄ legitur in
exo. Cū iudei essent in egypto in breui tpe aug-
mentabant^r sup egyptios. Quibus nō fuit alia ra-
tio naturalis nisi q̃ viri iudei nō cōcubāt cū mu-
lieribus suis nisi essent purificate et mundate a
menstruo. quia tunc apte ad concipiendum.

Quare color mulierū mēstruosarū mutat^r i pal-
litudine. rñr. qz tali tpe calor recedit ab oib⁹ mē-
bris exteriorib⁹ ad mēbra interiora ad adiuvā-
dū naturā & expellēdū mēstrua q̃ p̃uatio caloris
facit pallitudinē in facie. Aliter rñr qz mēstrua
sunt crudi humiores, ergo ipsis fluentibus habet

e. iiij

ue
Cur i fin
mēsis mu
ib
liceres pa
tiatur m
struum.

cur israel
rei egypti
multiplic
bantur su
egyptios.

Problemata

decolorare faciē / et p̄ p̄ns inducunt amplitudinē.
Quare mulier menstruosa abhorret cibū capere.
R̄sp̄. q̄ n̄a p̄ laborat ad expulsionē mēstrui
q̄ ad digestionē: & si capet cibum ille manet cru-
dus: ergo natura sagax hoc non admittit.

Quā mulie-
ribus pue-
rit sterilis-
39.

Quare q̄dā mulieres sunt steriles et nō concipiūt?
R̄spōdet v̄m medicos q̄ p̄pter multas causas:
Pr̄ma ē. aliquē ex parte viri est defect⁹. s. q̄n vir ē
frigide nature: q̄ tunc semen suū est ineptū gene-
rationi. Secunda causa est: q̄ semen eius est ali-
quoties aquosū nō faciens morā i matrice. Ter-
tia: q̄ semina viri et mulieris sunt disproportiona-
ta: et si vir est colericus et mulier maxie flegma-
tica: q̄ vt pt̄ primo de generatione animalium
et secundo de anima. Agens et patiens dicuntur
esse proportionata / alias actio impeditur.

Quare mulieres pingues raro concipiunt? R̄-
spōdet q̄ h̄nt matricē lubricā p̄ quā semen rece-
ptū labit nec retinet. Alr̄ r̄r: q̄ tales pingues
habēt officia matricū valde stricta ita q̄ semē
impedit / et si intrat tūc tarde intrat: ita q̄ semen
medio t̄p̄e infrigidat / et sic non valet ad genera-
tionem: sed in materiā carnem resoluitur.

Quare mulieres nimis calide raro concipiūt?
R̄spō. q̄ semen i eis receptū extinguit et corrū-
pit / ac si pauca aqua in magnū ignem funderet:
ergo videm⁹ q̄ mulieres feruēter appetētes lus-
turiam et libidinem minime concipiunt.

Cur mu- Quare mulieres publice vt meretrices nō co-
heres se p̄cipiunt. R̄spō. q̄ est p̄pter diuersa semina ex q̄s
stituentes bus earū in s̄ra concipiendi destruiunt et lubrica.

Aristotelis.

efficiunt ita q natura seminalis non retinetur. non concept
deletia: quia unum semen destruit aliud/ita q piant. ue
nullum valet ad generationem. unde versus. In
cipit et semen aliud simul et mediante. Quo im
peditur sequitur destructio prolis. Item nota/
vt patet per alber. q summu remediū ad est cō- Nota qd
ceptionem recipere matricem leporis pulueris valet ad iol
satam et purificatam in potu/que a tota natu concipiem
ra specifica operatur ad conceptionem. dum fertur

¶ Quare quedam mulieres concipiunt masculos
resp. fm Constati. et Aristo. q si semen cadat ad
dexteram partē matricis/tūc generatur mascu
lus: qz hec pars est calidior/et caloz fm predicta
operat ad gñationē masculī: ergo fm Albertū
qn dextera pars mulieris maxime tuncet / est si
gnum masculī in vtero. Sed alij assignant aliā
causam scz qn semē patris habet dominium su
per semen matris/ tūc generatur masculus: sed
quando est econuerso/ tunc generatur femella.

Quare quedā mulieres concipiūt femellas? rñr
qz semen est lapsu ad sinistrā partē matricis q
est frigidior rōne splenis adiacentis: quia splen
cooperat ad frigiditatē / et illa est causa femel
le. Item vt dicit Alber. qn mulier post coitū ia
cet in dextero latere cōcipiet masculū / si autem
in sinistro concipiet femellam: qz semina reclusa
ad illam partē matricis fluūt in aqua/ mulier
iacet/et tunc talis fetus illic monstratur.

Quare mulier hz matricem? rñr fm Auerroin
in lib. q d colliget: qz est ppius loc⁹ gñationis
et illa est situata in medio mulieris: qz sicut ad
cloacā fluūt dēs immūdicie ciuitatis: ita ad ma

Cur inter
dū mascu
lus concipia
tur et inter
dū femella

Probleumata

ericē fuit sanguis menstruofus ⁊ immundus.

Quare quedam mulieres portāt pueros longos et graciles ⁊ alie portant breues ⁊ spiffos? Respondetur fm Auerroin vbi fupra: et etiam fm Galienum: quia puer formatur fecūdu quātitatem matricis: fed quia alique mulieres habent matricem longam et ftrictam / ergo pueri erunt longi ⁊ graciles: fed alij per oppositum dicuntur habere matricem oppositam: ergo etia pueri per oppositum disponuntur.

Quare mulier aliquā cōcipit duos gemellos? inter dū cōcipit fetus gemellos. Respō. fm Galie. in li. de natura humana: qz in matrice sunt feptē cellule: et receptacula feminis ⁊ tot poffunt naturalr gnari pueri i quot cellulas semē ceciderit ⁊ diuifum fuerit: qz tres cellule sunt in dextero latere ⁊ in illis generantur tres mafculi ⁊ tres sunt in sinistro latere: in quibus generant tres femelle: fed alia est i medio illarū vbi antiqui autentici dicunt generari hermafroditā. i. hōlem habentem mēbrum vtriusqz fexus. Si ergo mulier pareret vltra feptem pueros hoc potius effer miraculose q̄ naturaliter. Quare gemelli sunt femihoies ⁊ nō ita fortes ficut alij: vt dicunt leges ipfos pro medio homine in duellis repugnantes? Rār. qz semen et materia que deberet transire in vnum fetus cecidit in duos: ⁊ ergo debilitantur ⁊ fecundum rei veritatem non diutius et frequenter viuunt.

Quō gene? Querit quō gnant hermafrodite? Respon. p rā fēt p talem modū: qz in matrice sunt tres cellule p rīn miscui fēcipales. Vna in dextero latere. Alia in sinistro. Tertia vero in medio in qua semen lapsus dicit

Aristotelis.

generare hermofroditā p talē modū qz natura
semp̄ tendit ad melius. ergo intendit semp̄ ge
nerare masculum et nunq̄ femellam/qz femella
est vir occasio natus et monstrum in natura : vt
ptz in lib. de aialibus ergo quādoqz generatur
masculus quo ad om̄ia membra principalia: sed
tamen tandē ppter indispositionem matricis et
obiecti et fm̄ inequalitatē seminis cum non pos
set perficere masculum perfectum : sic generat
femellam vt hermofroditam. et ergo dicunt na
turales qz hermofroditā sit impotens in mēbro
virili vt patet per experientiam.

Quare natura non disposuit in eo duo membra
virilia vel duo feminalia sed semp̄ vnū virile et
aliud feminale. n̄r qz natura tunc faceret aliud
frustra quod est contra Arist. in multis locis. s.
in. iij. de anima. li. celi. quarto methaphysice. vt
dicitur qz natura nichil facit frustra et deus.

Querit̄ vtrū ille sit habendus p viro vel mulie
re. resp. consideranda est q̄titas vnius membri
super q̄titatē alterius mēbri et debet cōsidera
re in quo membro sit potens in actu venereo et
sic secundum actum muliebrem tunc est mulier
si secundum actum virilem tunc est vir.

Queritur vtrū debet baptizari noīe viri vel
mulieris. R̄r qz nomine viri. Ratio est quia no
mina imponuntur ad placitum. et secundum no
men dignius debet baptizari quia omnis vir di
gnior est muliere quia omne genus prestantius
est suo passio. vt dicit Arist. in tertio de anima.

Querit̄ vtrū debet stare in iudicio loco viri vel Ultruz her
mulieris. resp. fm̄ viam iuris qz primo d̄z iurare mofroditā

ue
ori
ib

iol
eh
ot
t
im

tu
ig
2t
3 it
tu

Problemata

debet fieri: anteq̃ admittatur ad iudiciū quo mēbro posset
re in iudi- uti/ et fm hoc est admittendus iuxta vsum potē
cioloco vi- ris illius membri/ et si vteretur ambob⁹ mēbris/
ri vel mu- equaliter tunc fm sanctā matrē ecclesiam est tol-
lieris,

lerādus. Ex quo etiam queritur ⁊ soluitur tale
problemata. Utrum ipse potest producere ad sa-
cros ordines. Et respondetur scdm iam dicta.
Queritur an natura facit mōstra: rñr. q̃ sic. vt
ptz. ij. phys. qz si nō tūc priuaretur suo fine nā ex
possilibus semp intendit producere id qd meli⁹
et pfectius est: sed tandē ex indispositione ma-
terie ⁊ influxu cōstellationis specialis nō potēs
et perficere et sufficiēter pducere intēdūt: q̃ pro-
ducit illud qd pōt vt contingit tpe tēpibus Al-
ber. q̃ in quadā villa vacca peperit vitulū semis-
hoīem/ tunc rustici suspicantes de pastore ipsius
rei causam variā imposuerunt. Et tandē ipm
cū vacca volebāt cremare. sed Albertus astro-
nomie expertus agnoscens rei veritatem ex cō-
stellatione speciali hoc factum est dicit. et pasto-
rem a manibus eorum redimit.

Nota pot-
tentum.

¶ Hec sunt verba Alberti. Vidimus bicorporē
et corpora eorum in vno loco erant coniuncta ni-
si in dorso et habebant duo capita: quatuor pes-
des: quatuor manus: et ibant ad quācūqz par-
tem vertebantur. Verba Alberti. Vidimus hir-
cum non habentem nisi pedes anteriores et par-
tem posteriōrē. s. culū traxit post se super terraz
de varijs Verba alber. Narrauerūt nobis q̃ duo homines
monstris. fuerāt in dorso cōiuncti. et erant cōtrarie cōplex-
tionis / et cum vnus fuit furibundus alter fuit
mansuetus: et vixerunt per duos annos et vnus

Testimon-
niū Alber.
de varijs
monstris.

Aristotelis.

prius moriebatur alter vero tandiu superuixit donec et fetore iniectus moriebatur.

Queritur quod sunt hec? Respondetur quod per talem modum quod semen funditur ad cellulas matricis quod pro generatione duorum sufficit tunc forte quando contingit quod interficium pellis medians inter duas cellulas rumpitur et in dorso ramificantur et coniunguntur habentes duo capita distincta.

Queritur utrum sit unus homo vel duo? Respondetur secundum Aristotelem respiciendum est ad cor: unde quando sunt duo corda sunt duo homines.

Quare aliqui homo generatur cum magno capite vel cum sex digitis in una manu vel cum quatuor? Respondetur secundum Albertum quod est propter superfluitatem et nimiam abundantiam materie: unde quando materia superfluit tunc generatur caput nimis magnum vel sex digiti vel quatuor pedes vel aliorum superabundantiam membrorum. sed quando materia deficit tunc generatur membrum minus quam deberet vel pauciora membra. Et sic Albertus et Averrois distinguunt secundum do physicorum quantitatem discretam et continuam.

Quare mulier sit monstrum in natura? Respondetur ex secundum physicorum. omne occasionaliter natum est monstrum: sed mulier occasionaliter producta est. ergo recte. Avicenna probat quod natura nunquam intendit generare femellam sed semper masculum. Sed natura generatur quandoque femella propter materie indispositionem ut prius dictum est.

Quare quidam totaliter assimilantur patri: quidam totaliter matri: quidam utriusque: quidam neutri parentum? Respondetur secundum Aristotelem si se nec patris totaliter superat semen matris: sic puer totaliter assimilatur pa-

ue
ori
ib

iol

eh

ot

it

im

bris hunc

nis.

tu

ie

et

si

tu

Eur non

nulli assi-

milant pa

rentibus

Probleumata

**Nota pro-
digium.**

tri. Si aut p oppositū tūc matri. Sed qñ neutri
assimilat / hoc contingit varijs de causis. qñq
ex dispositione primarū qualitātū: qñq ex influ
xu cōstellationis celestis. Et hic refert Albert⁹
magnus exemplum q quodaz tēpore erat bona
constellatio pro generatione porcorum: ⁊ gene-
rabatur homo habens faciē ad instar porci: fm
hoc producuntur monstra diuersimode.

¶ Quare pueri frequētius assimilant patri q
matri: Rñdē q hoc est ppter imaginationē ma-
tris de dispositione patris in coitu. Qñ rōne for-
tis imaginationis de qua memorat tpe pceptio-
nis pueri maxime attrahūt ei⁹ dispositionē aut
colorem: vt superius patuit de regina que ima-
ginatione de imagine nigra peperit filiu nigrū.
⁊ rursus patuit de quadā regina ethiopie / q tpe
conceptionis imaginabatur de albiſſimo colore
et tunc peperit filium album. Et idem habetur
ex artificio Jacob qui virgas discoloratas mi-
sit in aquas tempore admixtionis ouium.

**Iur Jacob
posuit vir-
gas discolor-
ates ante
conſpectū
ouium tpe
cōmixtio-
nis earū.**

¶ Quare pueri aliqui assimilant aui ⁊ attauis
pluſq puijs parētibus: Rñdē naturaliter qā
virtus auoz est imposita in cordibus generan-
tium: ⁊ potest dici q sit aliqui ex similitudine nu-
trimenti: ⁊ tunc fetus ex similitudine auorum.

¶ Quare mēbra pueri sunt diuersimode dispoſi-
ta: quedā magis dura: quedā magis mollia: Rñ-
dē q hoc est ppter dñtū diuersorū elemētōrū
qz ossa sūt ex materia terrestri: q sunt magis du-
ra. Sed medulla ⁊ cerebrū sunt ex materia ma-
gis aquosa. q sunt magis mollia. Sꝫ spūs vita-
les ⁊ animales generantur ex materia magis

Aristotelis.

aerea: et hoc intelligitur de suis membris: ex quibus resultant sicut epar et cor in quibus principaliter spiritus vitales existunt.

Queritur quomodo fetus successiue generatur. respondetur quod in primis sex diebus semina habent colorem lactis: sed in sex diebus sequentibus habent colorem rubrum qui est color propinquus dispositioni carnis. et transmutatur in materiam spissi sanguinis et coagulati non fluentis sicut in massa carnea: sed in duodecim diebus sequentibus post illos in materia condensatur et consolidatur ita quod posset suscipere organizationem et formalisationem. quia res fluida et humida non tenet impressionem. ut patet per arist. 1. de anima. Sic singulis diebus usque ad partum aliter et aliter disponitur. Sed quomodo fetus per singulos menses regatur. per planetas hoc patet alibi. scilicet in Boetio. Et ille modus transmutationis seminis patet in his metris.

Susceptum semen sex primis credo diebus
Est quasi lac: reliquos novem fit sanguis ab inde
Consolidat duodena dies. bis nona deinceps.
Efficiat totum tempusque sequens ortum.

Queritur utrum fetus stercoreizat et mingitur quod non: et ratio est quia non habet primam digestionem que in est stomacho. quia cibum non venit ei per os sed per umbilicum. et ergo non urinat sed sudat que urina est parve quantitatis et reservatur in quadam pellicula matricis et in partu emittitur in magna copia.

Quare cum usum et cursu nature pueri exeat in mense nato uterum maternum in nono mense: Rursum quia tunc fetus rationaliter fit est totaliter perfectus: vel ideo contingit quia tunc homo paritur

ue
ori
ib
Quo gine
tur fetus.
iol
eh
lot
it
im
tu
ne
et
si
tu

Probleumata

regnat planeta melifluus et beniuolus. scilicet iupiter
quod est amicus nature. Nam secundum astronomos ipse
est calidus et humidus: et ergo temperat malitiam
saturni frigidi et siccus. et ideo omnes pueri gene-
rati in nono mense sunt sani ut frequenter.

Cur octavo **¶** Quare pueri exeuntes in octavo mense pro-
prio mense ut frequenter moriuntur: et illi pueri dicuntur
partus est fetus lune? Respondetur quia luna est planeta
spiritualis. frigidus habens dominium super fetum: ergo sua

frigiditate stringit fetum ita quod oportet eum mori.

¶ Quare puer exiens statim flet? Respondetur quod propter
subitam preparationem a caliditate ad frigiditatem
que frigiditas maxime ledit suam ténacitatem.
Sed alia ratio esse potest talis: quia tunc pueri
habent membra mollia et tenera: que compri-
muntur cum exire debent per portam matricis
strictam et angustam: et precipue cerebrum humi-
dum capite compresso de se facit stillare quosdam
humores qui patientes exitum per oculos cau-
sant fletum et lachrymas. Sed theologi assignant
aliam causam: videlicet quod hoc fit propter transgressionem
primorum parentum: et propter peccatum originale.

¶ Quare puer cum exit ponit digitum in os?
Respondetur quia puer exiens a matrice exit a
calido balneo. ergo intrans frigiditatem ponit
digitum in os propter defectum caliditatis.

¶ Quare mulieres asserunt quod puero clamante
in utero est malum signum. Respondetur quod est ma-
lum eo quod non vivus exiet: et ergo dicunt theologi quod
propter carentiam baptismi tunc clamant. Sed
naturaliter respondetur quod clamor est signum sue passio-
nis: quia si maxime non pateretur non clamaret.

Aristotelis.

¶ Querit quomodo puer exit de utero? Respondet quod primo caput extendit: et si aliter exiret, scilicet per crura vel brachia tunc interficeret matrem et seipsum.

¶ Querit quare mulieres comedentes cibum in utero pueri factum puta carnes ravidas et cetera, de facili generant abortum? Respondet quia in eis generatur mulieribus semine infectum quod anima abortet et projicit ab argonature scilicet a matrice. Quia non est aptum pro forma nobilissima, scilicet humana quod ei anima infunderetur. Cur violenter?

¶ Quare coere/luctatio et saltus faciunt abortum et ventum ut aliquae mulieres astute bene sciunt et facientes moriuntur? Respondet quia per tale motum ligamenta embrio inducantur solvuntur: et per consequens sequitur abortivus abortum quia materia diutius retineri non potest.

¶ Quare ictus fulminis et tonitruum faciunt abortum? Respondet quia ille vapor est adustivus ratione cum fulminis facilius ledit materiam tenerrimam ipsius fit abortus fetus intrans per poros matricis: imo dicit Aristoteles et fetus interfectus: si puer actualiter viveret in utero mater interficeretur non per fulmen et tonitruum interficeretur.

¶ Quare mulieres iuvenes et non antiquae propter causas prius dictas abortifaciunt? Respondet quia corpora mulierum iuvenum sunt magis rara porosa et subtiliora: ergo vapor fulminis citius corpora earum intrat procurando abortivum in eis, sed mulieres veteres habent carnes grossas et compactas ita quod vapor eas facilius intrare non possit, ergo non sequitur talis actio in eis.

¶ Quare multum gaudium facit abortivum, ut vult Aristoteles. Respondet quia tempore gaudii matrix depauperatur calore: et per hunc abortivus efficitur. Eadem ratio est quare timor facit abortivum: quia tunc calor vadit ad cor subveniendo ipsi derelinquens matricem.

Probleumata

Quare in principio ipregnationis. i. primo scdo:z
tertio mensib⁹ facili^r fit abortiu⁹? Ad hoc Galie
nus rñdet q^d sicut fructus pomorū vel pīorū in
principio facili^r cadūt: q^z ligamēta adhuc sūt
mollia z debilia: ita etiam est de puero in vtero.
Quare i fine ipgnatiōis. s. 7. 8. 9. mensib⁹ puer
facili^r exit: rñr s^m Gal. q^z qñ fruct⁹ sūt maturi
tūc ligamēta facili^r frāgūf: z sic facili^r cadunt.
Quare tpe ipregnatiōis adhuc medio. s. iij. iiij.
quinto sexto mensibus difficulter fit abortiuus?
Rñdet q^z tūc ligamēta plus fortificata vel soli
da/ z per consequens non cito corrumpuntur.

Cur mu- **¶** Quare aliquibus mulieribus maior accidit
erib⁹ pa dolor parturiendo z aliquibus minor: Respon-
iētib⁹ ac detur propter tres causas. Aliquādo ppter fet⁹
edit do- magnitudinē/ vel q^z obstetrix est indocta. Etia
oz. aliqñ fit q^z fetus mortuus est: q^z tūc nō habet fle
xibilitatē: sed in exundo est flexibilis. sed dolor
minor contingēs in aliquibus fit per oppositum

Quare hō nō hz caudā sicut alia aīalia: Rñr q^z
hō est animal cui⁹ ppiū est sedere. sed hoc nula
li alioz aīaliū caudas habentium est proprium
Quare balneatores cū aqua frigida z non cum
aqua calida expellunt calorem de fornace: Rñr
q^z ille sūt q^litates p^rtrarie: q^z maioris actiōis sūt
adinuicē: z sic calor in lapidib⁹ meli⁹ expellitur

Cur aqua **¶** Quare aqua calefacta magis cōgelat q^m frī
calefacta gida: Rñr q^z ideo q^z talis est magis rara/ z per
citius con consequens magis dat ingressum frigiditati.
gellat q^m **¶** Quare hoīes sunt magis pingues z crassi cir
frigida, ca vētres q^m alibi: Rñdet q^z maxima digestio ē
in stomacho, iō ptes q^z sunt magis ppinque sūt

Aristotelis.

macho magis impinguantur: et incrassantur.

¶ Quare aīal post coitū tristat? Rñr. qz actus luxurie est in se turpis ⁊ immundus et sic omne aīal abhorret in se talem actum: qz homines cū super eo cogitant erubescunt et tristantur.

¶ Quare ebrij nō habēt discretionē inter sapes sicut sobrij? Rñr. qz caro lingue est multū porosa sine spongiosa: et in se multū capit de humiditate magis in ebrijs q̄ in sobrijs ergo lingua repletur malis humoribus ex frequēti potatione: et sic ex ista repletionē caro lingue replet et organū gustus ingrossat: qz organū gustus est vena lingue subtili carne subtracta: ideo ppter ingrossationem medij. i. ipsius gustus potus ab ipsis ebrijs sumptus non perfecte sentitur: quia ad debitā sensationē requiritur proportio debita medij. Et ex illo elicitur causa quare ebrij non habent perfectum modum loquendi.

¶ Quare aīalia melēcolica habēt lōgas aures et quare hmōi hoies habētes lōgas aures et in plurimū nō sunt sapiētes sicut hñtes breues aures vt p̄t̄ p̄ Arist. i lib. de aīalib⁹. Rñr. qz aures generātur ex materia frīgida et sic ea q̄ dicitur cartilago que est in potentia p̄p̄inqua ad os vel ad ossis generationē: sed qz animalia melencolica tali materia abundāt ergo habēt longiores ex quo habent materiā sufficientē et abundantem pro aurū generatione et sic tunc aures abundantes generantur et magne.

¶ Quare predicti sunt semifatui? respō: qz anime sequūt corpora. Nam si sensus corporis sunt subtiles, tunc anima exercet subtiles operatio

Cur aurum porrectio atq; extēssio stoliditatis sit signū.

Probleumata

nestam practicas q̄ speculatiuas et per oppo-
situm est de corpore grosso.

Queritur quō aīa intellectiua colligī puer
ro in vtero matricis scz vtrū pater generās di-
sposuit materiam ad receptionem anime intels
lectiue. n̄r theologicē q̄ in materia sufficienter
disposita de⁹ ifundit aīam itellectiuā. et hoc idē
vult beatus Augustinus dicens anima crean-
do infunditur: et infundendo creatur.

Solutis ⁊ motis pbleumatibus de corporis
humani ex varijs dictis Aristo. et aliorū philos
ophorum et medicorū codicibus lucide electis.
Sequunt̄ alia pbleumata vtilia. quorū p̄mū ē.
Quare lepores apertis oculis dormiunt. respō.
qz habēt oculos preeminentes et palpebras bre
ues. ⁊ sic cum difficultate clauduntur. Aliis pōt
esse causa quia fiunt animalia timorosa. ideo vt
se custodire possint apertis oculis dormiunt.

Quare corui non cibant pullos suos ante no
uem dies. resp. qz vidēt non esse eiusdem coloris
seu non conformes colori suo. ideo putant esse de
alio gñe. sed tñ deus op̄s pascit eos p̄ illos dies
rore celi. vñ psal. Qui dat iumentis escas ipsorū
et pullis coruorum inuocantibus eum.

Quare ouis et columba aīalia mitissima sunt?
respondetur: quia carēt felle ⁊ fel commouet ad
irā: vt patet supra.

Quare aues habent testiculos ad intra? n̄r:
quia si haberent eos ad extra impedirent eorum
volatum et leuitatem.

Quare auicule non mingunt? n̄r. qz illa suo
perfluitasque deberet conuerti in vrinam cona

Aristotelis.

uertitur in pennas: et hoc patet / quia in pennis
multa apparet humiditas. Alia ratio est: quia
sunt in continuo motu et ergo multum humidus
in eis exsiccat per aerem.

¶ Quare oua oblonga efficiunt mares et obtusa
femellas? **R**espō. vt vult hipocras. qz calidi est
mittere a cētro ad circūferentiā frigidi: vnde si
oua sunt oblonga signū est qz hñt multū de calo-
re / et iō trāseūt ad materiā masculī: qz i oī gñe aīali
um mascul⁹ est calidior femella teste phō. Si ve-
ro oua sunt obtusa signū est qz calor i eis ē disper-
sus / et remissus / et ideo tēdūt ad materiā femelle.

¶ Cur oua
oblōga fa-
ciūt mares
obtusa fo-
femellas.

¶ Quare melius audis de nocte q̄ de die? **R**ñr fm
Arist. de nocte maior est trāquillitas q̄ in die: qz
sol non ita bñ eleuat vaporē in nocte sicut in die:
ideo tūc mediū est melius dispositū et p ipm me-
lior fit motus q̄ dī esse cū sono. Alia rō est: qz in
die plures sūt motus aeris et soni q̄ in nocte: se-
mutuo impediunt: etiā in nocte est magis silenti-
um qd̄ est oppositū sono: sed qz opposita iuxta se-
posita magis elucescunt: ideo quanta opposita
sunt iuxta se opposita: tanto se magis notificant

¶ Quare hō tact⁹ sub acellis citi⁹ ridet q̄ tact⁹ in
alio mēbro? **R**ñr. qz ibi ē p̄cursus pluriū neruoz
et qz etiā mediū tact⁹. s. caro est ibi subtilius: et er-
go fit maior et subtilior sensatio / et hoc est verū si mouet ad
talis locus nō minus tangit: qz si fieret per excel-
lens sensibile tunc ibi non fieret talis delectatio:
et quādo sic tangit: tunc sit ibi diffusio spiritū ex
multis neruis ibi collectis tandem venit spirit⁹
ad faciem et sic inde causatur risus.

¶ Cur hō ta-
ct⁹ sub a-
cellis pro-
risum,

¶ Quare hō tact⁹ sub acellis citi⁹ ridet q̄ tact⁹ in
alio mēbro? **R**ñr. qz ibi ē p̄cursus pluriū neruoz
et qz etiā mediū tact⁹. s. caro est ibi subtilius: et er-
go fit maior et subtilior sensatio / et hoc est verū si mouet ad
talis locus nō minus tangit: qz si fieret per excel-
lens sensibile tunc ibi non fieret talis delectatio:
et quādo sic tangit: tunc sit ibi diffusio spiritū ex
multis neruis ibi collectis tandem venit spirit⁹
ad faciem et sic inde causatur risus.

¶ Quare hō tact⁹ sub acellis citi⁹ ridet q̄ tact⁹ in
alio mēbro? **R**ñr. qz ibi ē p̄cursus pluriū neruoz
et qz etiā mediū tact⁹. s. caro est ibi subtilius: et er-
go fit maior et subtilior sensatio / et hoc est verū si mouet ad
talis locus nō minus tangit: qz si fieret per excel-
lens sensibile tunc ibi non fieret talis delectatio:
et quādo sic tangit: tunc sit ibi diffusio spiritū ex
multis neruis ibi collectis tandem venit spirit⁹
ad faciem et sic inde causatur risus.

¶ Quare lignū adustum cōuertitur in carbonē: et

f iij

Probleumata.

quare adu os adustū vertit in corpus albū. rñr: quia lignū
rñ lignū ante eius adustionē est sufficienter humidum: et
i carbonē sic post adustionē acquirit in se calorem accidē-
z os in al- taliter: et ille calor humidū in ligno totaliter cō-
boiē ptaf sumere nō pōt et sic remanet humidum post adu-
stionē z conuertit in corpus nigrū eo q̄ humidū
in ligno fuit satis viciosum et nō potuit ab illo
igne in toto consumi. Os autem ex sua natura
est frigidum et siccum modicum habens in se de
humiditate. que adustionē totaliter consumit et
sic per accidens humido consumpto os albescit.
¶ Quare aliqui magis delectantur in colore al-
bo et aliqui in colore nigro. Similiter respon-
dendum est vt supra.

Quare aliq̄ mulieres plus diligūt viros albos
et alique viros nigros. rñr q̄ huius duplex est
causa. Prima est qz alique habēt visum debile
et iste magis delectant in nigredine. qz albedo
ppter sufficiens lumen super naturā lucis quā
in se hz magis ledit visum q̄ nigredo. Secunda
causa est: qz oē sibi applaudit suo sibi. sed qz que-
dam nature calide sunt et iste magis delectant
in nigredine. qz nigredo sequit calorem: sed que-
dam frigide sunt et iste magis delectant in albe-
dine: quia frigiditas est mater albedinis.

¶ Quare animalia dormiūt: rñr q̄ propter necessi-
tatē qz ex longitudine diuersarū actūū organa
sunt fatigata sed p̄ requiē q̄ fit in somno format
vt patet per Arist. in lib. de somno et vigilia.

Quare studētes statim post prādiū volens stu-
dere impediuntur p̄ somnū z non tpe solati. rñr
qz cū aliquis dat mentē ad studendū tunc calor

Aristotelis.

naturalis egreditur ad intra a membris exterioribus
et sic per congregationem confortatur et sic facit
ascendere fumum cibalem usque ad cerebrum: et sic
causatur somnus per ingressum fumi. Vel potest dici
quod ideo quod cum spiritus animalis intenditur tunc naturalis
remittebat. Sed quando homo est in solatio tunc per solatium
calor naturalis diffunditur et non permittit fumum
ascendere ad cerebrum: et sic homo non dormit sed dila-
tas per totum corpus: et per spiritus solatium impedit somnum.
¶ Quare post labores homines libenter dormiunt?
Respondetur quod in labore calor dispargitur per spiritum motum
ad membra exteriora qui e converso post laborem
ad interiora colligitur circa loca digestiva et facit
digestionem aqua sunt vapores qui procedunt a corde
ad cerebrum et abstruunt meatus per quos calor
naturalis ad membra exteriora deberet diffundi
et sit frigiditatis et ingrossitatis istis membris exte-
rioribus ex frigore cerebri tunc causatur somnus.
Ex hoc patet quod multum comedentes et bibentes
multum dormiunt et diu ex eo quod exinde resolvitur
multus et magnus vapor qui non potest bene di-
geri et consumi a calore naturali etc.

¶ Quare multum dormientes sunt indispositi et
male colorati? Respondetur quod in somno colliguntur
multe humiditates que in vigilia expelluntur que non
possunt in corpore consumi: et sic petunt eijci: et pe-
tunt exitum per superficiem corporis et precipue
ad faciem: et sic causant malam dispositionem seu
malum colorem/vt patet notanter in flegmaticis
qui pre ceteris sunt longioris somni.

¶ Quare aliquibus apparet in somno quod comedant et
bibant aliqua dulcia? Ratur quod flegma eleuatum

Phibleumata

Cur aliqui stillat ad fauces et ad guttur et tale flegma quod
in somno dammodo est dulce: igitur in eis hoc apparet.
videntur co- **Quare aliquibus** apparet in somno quod sunt in
medere. aqua et submerguntur: et aliquibus quod sunt in aqua
et non submerguntur: et hoc maxime contingit in
flegmaticis? Respondetur secundum Aristotelem quod

Cur in som- huius causa est: quia quando materia flegmati-
nio videntur ca fluit ad superiora: tunc apparet illis quod sint in
aliqui sub- aqua et submerguntur. Sed quando fluit ad in-
mergi aq. feriora: tunc apparet eis quod euadunt. Alia po-
test esse causa scilicet nimia repletio seu ebrie-
tas. Unde cum homo est nimis repletus: tunc fu-
mi sursum ascendunt et multiplicantur et inde ap-
paret quod debeant submergi seu strangulari si au-
tem non potest tam maxime ascendere tunc ap-
paret eis ac si euaderent.

quod contingat **Queritur** utrum aliquis potest facere somnium
somnia sic ab extrinseco: Respondetur secundum Aristotelem quod
ri ab extri sic: scilicet per istum modum: quia si aliquis ali-
seco, cui remisse loquitur ad aures sic quod ipse excitare-
tur: tunc ex commotione spirituum in capite to-
nitrua fiunt vel aliquid aliud simile: et si de illo
fieret eius somnium. Et sic sepe aliquis ex reue-
latione diuina potest habere somnium de deo glo-
rioso ipsum in somnio honorando cui quidem co-
ditori totius vniuersi filioque virginis illibate co-
digna laus et gloria gratiarumque actio sit nunc
et semper Per infinita seculorum secula,

S. J. M. S.

